POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra veřejného práva

BOJ PROTI TERORISMU PRIZMATEM EVROPSKÉHO PRÁVA

Bakalářská práce

The fight against terrorism through the prism of European law

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
prof. Dr. iur. Harald Christian Scheu, Mag. phil., Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Michaela Slavíková

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 13.3.2024

……..

Michaela Slavíková

Poděkování

Mé velké poděkování patří především mému vedoucímu práce, **profesoru Dr. iur. Haraldu Christianu Scheu, Mag. phil., Ph.D.** za odborné rady, pomoc a ochotu při zpracování této práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá právní stránkou boje proti terorismu, který je vážnou hrozbou pro bezpečnost a stabilitu Evropské unie a boj proti němu je jednou z priorit pro EU. Základní myšlenkou práce je definovat terorismus z právní stránky, rozebrat českou právní úpravu boje proti terorismu, rozvinout vývoj terorismu na mezinárodní úrovni a v Evropské unii a v neposlední řadě zmínit protiteroristická opatření Evropské unie. Práce analyzuje, jakými nástroji a mechanismy EU bojuje proti terorismu. Věnuji se i koordinaci mezi členskými státy a evropskými institucemi v oblasti výměny informací a spolupráci v boji proti terorismu. Cílem je také nastínění vývoje protiteroristického úsilí Evropské unie v širším kontextu mezinárodního práva.

ANNOTATION

The bachelor's thesis examines the legal aspects of the fight against terrorism, which poses a serious threat to the security and stability of the European Union, with countering it being a priority for the EU. The fundamental idea of the thesis is to define terrorism from a legal perspective, analyze the Czech legal framework for combating terrorism, trace the evolution of terrorism at the international level and within the European Union, and finally, discuss the anti-terrorism measures of the European Union. The thesis analyzes the tools and mechanisms employed by the EU in combating terrorism, including coordination between member states and European institutions in the exchange of information and collaboration. The goal is to outline the development of the EU's counterterrorism efforts in the broader context of international law.

KLÍČOVÁ SLOVA

Terorismus, boj proti terorismu, evropské právo, prevence terorismu, spolupráce Evropské unie, harmonizace českého trestního práva, ochrana obětí terorismu

KEYWORDS

Terrorism, counterterrorism, European Union, legal framework, international law, member states, european institutions, information exchange, cooperation

OBSAH

1 ÚVOD 7
2 DEFINICE TERORISMU Z PRÁVNÍHO HLEDISKA 8
2.1 Definice z rámcového rozhodnutí Evropské unie 11
2.2 Současná česká právní úprava boje proti terorismu 12
2.2.1 § 311 Teroristický útok **12**
2.2.2 Objekt a objektivní stránka teroristického útoku **12**
2.2.3 Subjektivní stránka teroristického útoku **13**
2.2.4 § 312 Teror **14**
2.2.5 Objekt a objektivní stránka teroru **14**
2.2.6 Subjektivní stránka teroru **15**
3 VÝVOJ BOJE S TERORISMEM NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI 17
3.1 Mezinárodní smlouvy 20
3.2 Mezinárodní úmluvy 21
3.2.1 Mezinárodní Úmluva o potlačování financování terorismu (New York 10.1.2000) **21**
3.2.2 Úmluva o prevenci terorismu **22**
3.2.3 Akční plán OSN proti terorismu (2006) **23**
3.3 Sankční mechanismy Rady bezpečnosti OSN 23
3.3.1 Právní základ **23**
3.3.2 Přehled sankcí **24**
3.3.3 Cíle sankcí **25**
3.3.4 Rozdělení druhů sankcí **25**
3.3.5 Typy sankcí **26**
3.3.6 Hospodářské (obchodní) a finanční sankce **26**
3.3.7 Neekonomické sankce **27**
4 TERORISMUS A EVROPSKÁ UNIE 27
4.1 Historický úvod 27
4.2 Instituce a dokumenty 28
4.3 Implementace sankcí Rady bezpečnosti do práva Evropské unie 29
4.3.1 Hlavní kroky implementace **32**
5 PROTITERORISTICKÁ OPATŘENÍ EVROPSKÉ UNIE 33
5.1 Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu 33
5.2 Policejní a justiční spolupráce 39

5.3 Justiční spolupráce v trestních věcech 41
5.4 Justiční spolupráce v trestních věcech – Schengen 43
5.5 Policejní spolupráce **44**
5.5.1 Evropský zatýkací rozkaz **47**
5.5.2 Financování terorismu **49**
6 ZÁVĚR 52
7 POUŽÍTÁ LITERATURA 54

1 ÚVOD

Dnešní moderní svět čelí jedné z nejzávažnějších hrozeb, kterou je terorismus. Životy lidí a jejich zdraví ohrožují především teroristické útoky, které nejen narušují veřejný pořádek, ale ohrožují bezpečnost a značné ekonomické škody. Hrozba terorismu a jeho výsledky si vybírají daň na lidských životech a zdraví nevinných lidí. Narušuje chod společnosti a je to jeden z nejpalčivějších problémů 21. století. Terorismus se tak stává fenoménem, který je hlavní prioritou pro státy a mezinárodní organizace.

Terorismus a boj proti němu je komplexní úkol, který vyžaduje součinnost všech členských států Evropské unie a jejich vzájemnou spolupráci a podporu. Evropská unie si je vědoma této hrozby a aktivně se zapojuje do boje proti ní. Boj proti terorismu má za cíl několik právních aktů, které Evropská unie přijala, za tímto účelem. Tyto právní akty se zabývají různými aspekty terorismu, nejen jeho definicí, ale také spravedlivého potrestání pachatelů, harmonizací trestního práva, zamezení financování teroristických aktivit, posílení ochrany infrastruktury, posílení zpravodajských služeb a v neposlední řadě také prevenci.

Práce je zaměřena na oblasti definice terorismu v EU z právní stránky, trestání terorismu podle trestního zákona v České republice, financování terorismu a také určitou prevenci terorismu v Evropské unii. Práce také zahrnuje analýzu relevantních právních předpisů EU, včetně úmluv, směrnic a různých nařízení.

V rámci této bakalářské práce bude zkoumání právní úpravy boje proti terorismu v Evropské unii, a také nastínit vývoj protiteroristického úsilí Evropské unie v širším kontextu mezinárodního práva.

Cílem výzkumu bakalářské práce je ohodnotit, zda je právní definice terorismu v evropském právu dostatečně a srozumitelně ukotvena.

2 DEFINICE TERORISMU Z PRÁVNÍHO HLEDISKA

Terorismus je problémem mezinárodním a je nutné si předem stanovit, jak mu zabránit – tzv. jak terorismus správně definovat z právního hlediska. Prameny práva mají v teorii dva hlavní aspekty. Tím prvním je jejich vznik, zdroje a podmínky. To jsou tzv. materiální prameny práva. Druhým je způsob, jakým se právo projevuje. To jsou tzv. formální prameny práva. [1]

S pojmem terorismus se poprvé setkáváme na konci 18. století v období Francouzské revoluce. Na základě spáchaných atentátů na konci 19. století se terorismus začal označovat ne, jen jako násilí, které je organizováno státem ale i akce uplatňovány proti státu a jeho představitelům.[2]

V tomto směru hraje velkou roli evropské právo, a to především v boji proti terorismu, které také přijalo řadu právních aktů, které by měly být nápomocny k bezpečnosti a ochraně občanů EU před hrozícím terorismem. Mezi hlavní právní akty patří:

- **směrnice** o teroristických trestných činech **(2017/541/EU)** – týká se boje proti terorismu, stanoví minimální tresty a definuje tresty.
- *„není závazná jako celek, předpokládá transpozici do národního práva, tj. vydání transformačního aktu každým členským státem, podle jeho ústavních pravidel, kterým je objektivně (obecně), závazný právní předpis.“*[3]
- **nařízení** o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti určitým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu – součást právního

[1] E-justice.Europa..*Prameny práva. Vnitrostátní právní předpisy.* Poslední aktualizace 19.2.2021. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-be-maximizeMS-en.do?clang=cs&member=1

[2] JELÍNEK, Jiří. *Terorismus-základní otázky trestního práva a kriminologie*. Teoretik. Praha: Leges, 2017, str. 9-20. ISBN 978-80-7502-256-1.

[3] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019, str. 65-66. ISBN 978-80-7380-783-2. [cit. 2024-03-10].

rámce, která umožňuje udělovat a stanovovat sankce subjektům ale i jednotlivcům, které jsou spojeny s páchání terorismu.[4]

- *„je obecně závazné pro všechny členské státy, má přímý účinek a bezprostředně zavazuje všechny státní orgány, jakož i právnické i fyzické osoby členských států. Znamená to přímou aplikaci těchto aktů v členských státech bez jakékoliv recepce. Tzn. bez vnitrostátního transformačního aktu (řádný legislativní postup)“.*[5]

Spolupráce v boji proti terorismu získala globální rozměr a dnes je jejím základem směrnice **2017/541** o boji proti terorismu. Do této směrnice patří:

- spolupráce se Schengenský informačním systémem (nař. 1987/2006)
- biometrické prvky v cestovních dokladech (nař. 2252/2004)
- určování a označování evropských kritických infrastruktur a posouzení potřeby jejich ochrany (směrnice 2008/114) – zaměřeno na bezpečnost letecké, železniční dopravy a používání výbušnin
- kontrola financování terorismu – (směrnice 2015/849)
- nelegální držení zbraní (směrnice 91/477 ve znění 2017/853)
- ochrana osobních údajů
- civilní ochrana EU (rozh. 1313/2013)
- hospodářské sankce – zmrazení peněžních prostředků, finančních aktiv nebo hospodářských výhod a omezení nebo úplné přerušení hospodářských a finančních vztahů (čl. 215 SFEU, čl. 29 SEU)
- solidarita členských států v případě teroristického útoku, kdy pomáhá jak EU, tak její členské státy – (čl. 222 SFEU)[6]

---

[4] *Rozhodnutí* – je závazné v celém svém rozsahu. Pokud jsou v něm uvedeni jen ti, kterým je rozhodnutí určeno, je závazné tedy jen pro ne. Je tedy závazné pro adresáta. Aplikovatelnost je přímá a bezprostřední.
PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019, str. 65-66. ISBN 978-80-7380-783-2.

[5] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019, str. 65-66. ISBN 978-80-7380-783-2. [cit. 2024-03-10].

[6] SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019, str. 385. ISBN 978-80-7400-752-1.

Můžeme definovat něco, co je nedefinovatelné?

V rezolucích Valného shromáždění OSN byla pouze doporučována možná opatření a státy byly vyzývány ke spolupráci. Nebylo však zapotřebí terorismus nějak zvlášť definovat, neboť právní instrumenty nevyvolávaly žádné závažné právní následky. Definice terorismu začala být potřebná ve chvíli, kdy začaly být přijímány určité závazné dokumenty jako například rezoluce Rady bezpečnosti OSN, která ukládala konkrétní povinnosti státům. Potlačování terorismu také zasahuje do několika odvětví mezinárodního práva. [7]

Dne 18.12.1972 byl při Valném shromáždění OSN zřízen Ad hoc výbor pro mezinárodní terorismus. V tuto chvíli nastaly spory, kdy západní státy zastávaly názory, že by se měl terorismus vztahovat i na násilné činy, které jsou spáchány hnutím v rámci boje za národní osvobození a neměl by se vztahovat na činy tzv. státního terorismu, jež jsou pokryty jinými oblastmi mezinárodního práva. Z těchto důvodů byla v roce 1979 činnost Ad hoc výboru ukončena bez úspěchu.[8]

Jiným směrem se rozhodlo jít mezinárodní společenství, které si vybralo cestu sektorových úmluv. Již v 70. letech byly přijaty první regionální úmluvy k boji proti terorismu, jako například Evropská úmluva o potlačování terorismu (1977), Regionální úmluva o potlačování terorismu (1987) nebo Úmluva OAS o předcházení a trestání teroristických činů proti osobám, které mají podobu trestných činů proti osobám, popřípadě s těmito činy souvisejícího vydírání a vyvolávají mezinárodní důsledky (1971).

První relevantní platnou úmluvou je Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu, která obsahuje definici terorismu a byla podepsána v září roku 1999 v New Yorku.[9]

[7] Digital library. *Report of the Ad Hoc Committee on International Terrorism, 1973.*
[8] BÍLKOVÁ, V., *Trestně právní revue-Mezinárodní právo a terorismus Definovat nedefinovatelné*. Článek. (2010). Online, časopis str. 11-17. ISSN: 1213-5313.
[9] Ministerstvo vnitra České republiky. *Odbor bezpečnostní politiky*, 29.7.2009. Online. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx

2.1 Definice z rámcového rozhodnutí Evropské unie

Rámcové rozhodnutí EU obsahuje definici terorismu, která byla zahrnutá do Rámcového rozhodnutí Rady EU (2002/475/SVV) a to 13. června 2002 o boji proti terorismu.[10]

Rámcové rozhodnutí definuje terorismus jako „**Jakékoli jednání, které je spácháno úmyslně a které:**

- způsobí nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví více osob
- způsobí nebo může způsobit zničení nebo poškození značného rozsahu majetku
- ohrožuje nebo může ohrozit životy nebo zdraví lidí
- způsobí nebo může způsobit závažný zásah do chodu státu nebo mezinárodní organizace

a také které je spácháno s určitým cílem:

- zastrašit nebo přinutit vládu nebo mezinárodní organizaci, aby učinila či neučinila určitou věc
- ovlivnit veřejné mínění nebo veřejnou politiku
- poškodit nebo zničit základní struktury společnosti“

V tomto rozhodnutí definice terorismu stanovuje, že teroristický čin zahrnuje úmyslné a těžké trestné činy, jako jsou únosy, braní rukojmích, bombové útoky, výroba, držení nebo užívání výbušnin, chemických nebo radioaktivních látek atd., které jsou spáchány v úmyslu vytvořit strach obyvatelstva nebo donutit orgány veřejné moci nebo mezinárodní organizace k vykování jakéhokoliv činu.[11]

Tato definice poskytuje rámec pro jednotlivé členské státy EU, které mohou tuto definici terorismu převzít do svého vnitrostátního práva.

[10] Eur-lex. *Rámcové rozhodnutí rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu.* (Úřední věštník L 164, 22.6.2002, str. 3-7). Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32002F0475

[11] Esipa. *Rámcové rozhodnutí Rady*. (Úřední věštník, L 164, 22.6.2002, s. 3-7). Online. Dostupné z: https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32002F0475

2.2 Současná česká právní úprava boje proti terorismu

Současná česká právní úprava terorismu je obsažena v trestním zákoníku, a to přesně v zákoně č. **40/2009 Sb**. Zákoník definuje dva základní teroristické trestné činy. Jedná se o:

2.2.1 § 311 Teroristický útok

Tento druh trestného činu spočívá v úmyslném jednání, které způsobí nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví člověka, nebo více osob, zničení nebo poškození ve značném rozsahu majetku nebo jiné zvlášť závažné ohrožení životů nebo zdraví lidí, nebo také závažný zásah do chodu mezinárodní organizace nebo státu.[12]

2.2.2 Objekt a objektivní stránka teroristického útoku

Objektem trestného činu a také teroristického útoku je ústavní zřízení, obranyschopnost, sociální a hospodářská struktura České republiky, život a zdraví lidí, jejich bezpečnost, majetek a řádná a nerušená činnost vlády a dalších orgánů veřejné moci. Veškeré tyto hodnoty jsou i ve vztazích k cizím státům, neboť na základě § 313 se ochrana podle § 311 poskytuje právě i cizím státům. Jako objekt teroristického útoku se také považuje politická, hospodářská nebo sociální struktura mezinárodních organizací. Trestný čin obsahuje dvě základní rozdělení do skutkových podstat. První z nich je (§ 311 odst. 1), které obsahuje pět variant, které jsou uvedeny v písmenech a) až e), kdy pro první čtyři písmena je společné to, pachatel buď přímo vydá cizí majetek nebezpečí škody velkého rozsahu, nebo je to jeho cílem. Varianta, která je uvedená v § 311 odst. 1 písmeno e) pak má povahu nebezpečného kybernetického útoku. Jestliže se podíváme na druhou z variant skutkové podstaty teroristického útoku (§ 311 odst. 2), tak ta obsahuje

[12]Zákony-centrum. *§311 Teroristický útok.* Poslední změna zákona 17.9.2015. Online. Dostupné z: http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-9-dil-1-paragraf-311

sedm dalších variant jednání pachatele, kdy některé jsou shodné s těmi, které jsou předpokládány již v první základní skutkové podstatě, nicméně v této chvíli už dochází k takovému jednání, které vede k ohrožení lidských životů či lidského zdraví, bezpečnosti veřejné dopravy nebo některých dopravních prostředků. Toto je však cílem pachatele. Všechny zmiňované varianty obou skutkových podstat mají společné to, že pachatel některé z těchto jednání uskutečňuje úmyslně s cílem, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace. Nebo zastrašit obyvatelstvo, nebo donutit vládu nebo jiný orgán, aby trpěli.[13]

2.2.3 Subjektivní stránka teroristického útoku

Tato subjektivní stránka teroristického útoku vyžaduje hlavně úmyslné zavinění, které je platné pro všechny varianty obsažené pro tento čin, a to v obou základních skutkových podstatách. Navíc se musí jednat o nějaký specifický úmysl, kdy pachatel sleduje nějakým způsobem poškození ústavního zařízení nebo obranyschopnosti ČR, narušení struktury (sociální, hospodářské, politické) nebo narušení mezinárodní organizace. Toto jednání může mít i úmysl nepřímý. K dokonání takového trestného činu teroristického útoku není nezbytné, aby pachatel dosáhl některého z již zmiňovaných cílů (nemusí tedy opravdu dojít k poškození ústavního zřízení či obranyschopnosti atd.). Zde postačí, aby pachatel takový cíl svým jednáním pouze sledoval.[14] Co se týče trestní odpovědnosti pro tento trestný čin teroristického útoku, tak není rozhodné, že pachatel při svém činu předstíral určitý cíl. Uvedeme-li příklad, kdy se pachatel vydává za islámského teroristu a předstíral tak cíl, který byl určitý v podobě násilné islamizace teritoria ČR. Ve skutečnosti ale mohl mít cíl naprosto opačný význam. To znamená, že tento teroristický útok nemusí být považován pouze za násilný akt, který přímočaře směřoval ke svému cíli, ale může působit naopak proti strůjci domnělému, nebo fiktivnímu. Když se vrátíme ke zmiňovanému příkladu, tak

[13] ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2020, str. 2403-2404. ISBN 978-80-7400-807-8.
JUDr. Vladimír Janošek, advokát. *Teroristický útok, judikatura*. 3.9.2022. Online. Dostupné z: https://www.akjanosek.cz/2022/09/03/teroristicky-utok/
[14] ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2020, str. 2403-2404. ISBN 978-80-7400-807-8.

pachatel zabíjí, proto, aby bylo myšleno, že zabíjí islámisté a obrátila se tak pozornost proti islámu. Zde je důležité podotknout, že podstatné je pouze to, zda je o útok s cílem dosáhnout cíle vyjádřeného, který je v § 311 odst. 1 a 2, (na uvedeném příkladu), který souvisí se zastrašením obyvatelstva. Přičemž není nutné, aby se zaměřovalo na určitý cíl, nýbrž stačí reálná změna společenských poměrů, které by bylo skutečně dosaženo. [15]

2.2.4 § 312 Teror

Spočívá v úmyslném jednání, které způsobí nebo může způsobit smrt člověka, pokud je toto jednání spácháno v úmyslu poškodit ústavní nebo obranyschopnost České republiky, bude potrestán odnětím svobody na patnáct až dvacet let, popřípadě bude k tomu uložen trest propadnutí majetku, nebo uložení výjimečného trestu.[16]

2.2.5 Objekt a objektivní stránka teroru

Jako objekt trestného činu teroru se rozumí hlavně lidský život a ústavní zřízení České republiky. Ochrana se také poskytuje ústavním zřízením cizích států, a to na základě § 313. Předmětem tohoto typu útoku může být jakýkoliv člověk. Objektivní stránka je tedy shodná, jako trestného činu vraždy podle § 140 odst. 1, a to spočívá v tom, že jde o úmyslné usmrcení člověka. Vražda a trestný čin teroru se odlišuje až v rovině subjektivní stránky, neboť pachatel páchá tuto trestnou činnost (usmrcuje osobu) se specifickým úmyslem poškodit ústavní zřízení ČR, popřípadě i jiného cizího státu. Tento zmiňovaný trestný čin teroru je dokonán v okamžiku, kdy dochází k úmyslnému usmrcení jiného člověka. Zde není směrodatné, zda je čin vykonán pro to, aby bylo poškozeno ústavní zřízení České

[15] ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2020, str. 2403-2404. ISBN 978-80-7400-807-8.
[16] *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. ÚZ. 2010-. Ostrava: Sagit, 2010-, str. 87-88. ISBN 978-80-7488-556-3.
Zákony-centrum. *§ 312 Teror. 8.1.2009.* Online Dostupné z: http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-9-dil-1-paragraf-313?full=1
Zákony pro lidi. *Teroristický útok*. Aktualizace 1.7.2023. Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=%C2%A7311

republiky, popřípadě jiného státu, ale postačí, jestliže pachatel jedná s úmyslem takovým, aby k poškození opravdu došlo. [17]

2.2.6 Subjektivní stránka teroru

Tato stránka je charakterizována dvojím úmyslem. Jednak pachatel musí jinou osobu úmyslně usmrtit a jednak musí jednat s úmyslem poškodit ústavní zřízení ČR (nebo jiného státu). Tyto dvě varianty musí navíc na sebe navazovat. Například pachatel úmyslně usmrcuje jinou osobu, právě proto, aby dosáhl cíle a poškodil ústavní zřízení. [18]

Oba tyto trestné činy jsou zařazeny mezi trestné činy proti České republice, cizímu státu nebo mezinárodní organizaci.

Dále jsou projevy terorismu obsaženy v dalších skutkových podstatách, a to například v:

- Ustanovení o krádeži viz § 205 odst. 5 písm. b) TrZ.
- Ustanovení o vydírání viz § 175 odst. 3 písm. b) TrZ.
- Ustanovení o padělání a pozměňování veřejné listiny viz § 348 odst. 3 písm. b) TrZ.[19]

V českém trestním právu se jedná spíše o „doplňkovou“ úpravu terorismu.

Skutková podstata terorismu obsahuje širokou škálu různých vyjmenovaných forem terorismu. Ovšem pro všechny tyto skutkové podstaty je jeden společný rys, a to, že se jedná o násilná jednání, která způsobují smrt, vážnou tělesnou újmu, a to jakékoliv osobě, vážné škody na soukromém ale i veřejném majetku, informačních nebo telekomunikačních systémech, systému veřejné dopravy, životního prostředí nebo infrastruktury.

V podpůrné pozici k trestnému činu teroristického útoku je trestní čin teroru. Je to proto, že tento trestný čin postihne toho pachatele, který jinou osobu usmrtí, a to

[17] ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2020, str. 2428-2429. ISBN 978-80-7400-807-8.
[18] Taktéž. ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2020, str. 2428-2429. ISBN 978-80-7400-807-8.
[19] *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. ÚZ. 2010-. Ostrava: Sagit, 2010-, str. 56-99. ISBN 978-80-7488-556-3.

v úmyslu poškodit ústavní zařízení republiky. Tento čin, jako je vražda nebo pokus o vraždu nemusí být brán jako teroristický útok ve smyslu § 311 TrZ.[20]

Zavraždění prezidenta nebo jiného ústavního činitele si můžeme představit pod pojmem teror. Rozdíl mezi trestným činem teroru a trestnému činu teroristického útoku je ten, že trestný čin teroru obsahuje dva nerozvinuté znaky a to, úmyslně poškodit ústavní zařízení České republiky a zároveň jiného úmyslně usmrtit. Je potřeba si uvědomit to, že takového trestného činu teroristického útoku se může dopustit taktéž právnická osoba, neboť tento trestný čin je obsažen ve výčtu trestných činu, kterých se právnická osoba může dopustit, a to konkrétně v § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.[21]

Co se týče poskytnutí ochrany cizím státům před trestnými činy teroristických útoků a teroru, jsou obsaženy v § 313 TrZ. Za účelem lepšího zefektivnění, byla tato ustanovení přijatá do trestního zákoníku boje proti mezinárodnímu zločinu a proti mezinárodnímu terorismu. Tyto činy jsou považovány jako jedny z nejhorších a nejzávažnějších projevů. V případě, že se potvrdí znaky skutkové podstaty spáchání trestného činu ve formě teroristického útoku, může být pachateli za tento čin udělen trest ve výší dvanácti až dvaceti let odnětí svobody. Popřípadě to pak může být i výjimečný trest, a to odnětí svobody od dvaceti do třiceti let, nebo také trest doživotní. Co se týče spáchání trestného činu teroru, může být pachateli uložen trest odnětí svobody nebo také trest výjimečný, stejně jako u teroristického útoku. Za oba dva trestné činy je možné uložit také trest, a to ve formě propadnutí majetku.[22]

Kromě těchto základních teroristických trestných činů trestní zákoník upravuje další trestné činy, které mohou být spáchány v této souvislosti a to například:

[20] Ministerstvo vnitra České republiky. *Terorismus*. 2024. Online. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/chh/clanek/terorismus-web-uvod-terorismus.aspx
[21] ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2020, str. 2428-2430. ISBN 978-80-7400-807-8.
[22] Taktéž. ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2020, str. 2428-2430. ISBN 978-80-7400-807-8.

- účast na teroristické skupině **§ 312a**
- financování terorismu **§ 312d**
- podpora a propagace terorismu **§ 312e**
- vyhrožování teroristickým trestným činem **§ 312f**[23]

Před novelou obsahovalo ustanovení § 311 trestního zákoníku dvě samostatné skutkové podstaty, a to podstaty spáchání samotného teroristického útoku a také vyhrožování teroristickým útokem, podněcování k němu nebo určité formy finanční, materiální nebo jiné podpory teroristického činu. Celá řada jednání, prostřednictvím které je možné skutkovou podstatu naplňovat je v ustanovení § 311 odst. 1 TrZ. Jedná se tedy o jakýsi výčet jednání, která odpovídají požadavkům Rámcového rozhodnutí Rady 2002/475/SVV ze dne 3. 6. 2002 o boji proti terorismu. Novela se tak rozšířila o písmeno f) o nedovolenou výrobu, jiné získávání, přechovávání, dovážení jaderného materiálu, a to z toho důvodu, aby ustanovení uvedla do souladu s čl. 7 odst. 1 písmeno a) Úmluvy o fyzické ochraně jaderných materiálů (27/2007 Sb. m. s.) a také s přílohou Mezinárodní úmluvy o potlačování financování terorismu.[24]

3 VÝVOJ BOJE S TERORISMEM NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI

Je možné zmínit tři aktuální otázky, které s sebou přináší mezinárodní terorismus.

Přední otázkou je prorůstání, respektive splývání mezinárodního terorismu a organizovaným zločinem. Druhým problémem je hrozba, která je představována narůstajícím počtem osob, které cestují do zahraničí právě za účelem spáchání teroristického útoku, podporování těchto aktivit, nebo jsou ochotní podstoupit výcvik. Tito jedinci jsou pak často označovaní jako tzv. zahraniční terorističtí bojovníci („foreign terrorist fighters“). A třetí otázkou je nalezení potřebných, zákonných a účinných procesních nebo mimoprocesních nástrojů a postupů, které by umožnily za prvé efektivní prevenci terorismu a za druhé represi a reakci na něj

[23] Zákony pro lidi. *§ 312a, § 312d, § 312e, § 312f.* Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz
[24] JELÍNEK, Jiří. *Terorismus-základní otázky trestního práva a kriminologie*. Teoretik. Praha: Leges, 2017, str. 156-157. ISBN 978-80-7502-256-1.

při zachování a respektování standardů ochrany lidských práv a svobod.[25] V dnešní době není mezinárodní společenství dostatečně připraveno čelit problémům, a to nejen ve smyslu organizačním a materiálním, ale také hlavně z pohledu absence účinné mezinárodní úpravy. Porušením obyčejových norem by mohlo dojít k porušení odpovědnosti státu za podporu terorismu, je to však poněkud složitější. Za zmínění stojí četné rezoluce OSN. Tyto rezoluce mají často doporučující povahu, avšak mnohdy se jedná o přesvědčení o jeho právní závaznosti. Jestliže dojde k porušení normy, neznamená to, že přestává platit. Každý den dochází k porušování pravidel těchto norem, ne však vždy nastupuje udělování sankcí. Ani v tomto případě pravidla nezanikají. Přibližně stejně je tomu tak i v mezinárodním právu, kdy státy, které se dopustí porušení norem, a to i tak závažných, jako je například použití síly, snaží se omluvit své chování výjimkami, které jsou dovoleny, ale málokdy popírají existenci samotných pravidel. Proto je důležité, aby i ostatní státy, které nemohou přijmout opatření k zastavení porušení, alespoň konstatují, že jde o porušování pravidel, která jsou platná. Nikoli o uznání pravidel nových.[26]

Pokud jde o mezinárodněprávní instrumenty tak neexistuje žádná univerzální mezinárodní smlouva, která by dokázala zastrašit jakoukoliv formu boje proti mezinárodnímu terorismu. Taktéž to platí na úrovní Evropy. Protiteroristické smlouvy upravují jen oblasti skupinového nebo individuálního terorismu. Státní terorismus zůstává bez povšimnutí. V současné době je přijato dvanáct mnohostranných smluv, které jsou na úrovni univerzální. Můžeme je rozdělit do pěti základních skupin:

- smlouvy zajišťující bezpečnost letectví a námořní plavby
- smlouvy zaměřené na ochranu specifické, mezinárodně chráněné kategorie osob
- smlouvy postihující konkrétní projev terorismu spočívající v braní rukojmí

[25] PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006, str. 37-42. ISBN 80-7201-615-6.
[26] ŠTURMA, Pavel; BÍLKOVÁ, Veronika a NOVÁKOVÁ, Jana. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Právní instituty. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 51-53. ISBN 80-7179-305-1.

- smlouvy usilující o kontrolu a eliminaci prostředků (vysoce nebezpečných látek) zneužívaných při teroristických útocích
- obecněji koncipované protiteroristické smlouvy zaměřené zvláště na finanční zázemí terorismu

Jako jediným relevantním protiteroristickým instrumentem je Úmluva o potlačování financování terorismu z prosince roku 1999. Je to tzv. dvanáctá úmluva OSN, kterou se zavázala také Česká republika. [27]

V současné době došlo ke značným změnám v boji s terorismem na mezinárodní úrovni. Patří zde určité a zároveň klíčové změny jako je například **rozvoj kybernetické bezpečnosti,** která se stále rozvíjí s velkým důrazem na hrozby terorismu, které jsou v digitální podobě.[28] Dále pak došlo ke **zvýšení mezinárodní spolupráce**, kde jsou jasně viditelné změny v koordinaci a výměně informací mezi zeměmi, mezinárodními organizacemi a různými bezpečnostními fóry.[29] Pokročila také **inteligence a rozvědka**, která se zdokonalila ve sběru a analýze různých informací. To právě umožňuje přesněji odhalit teroristické hrozby. Zvýšil se také důraz na **prevenci radikalizace** prostřednictvím sociálních programů a také zapojení komunit.[30]

Celkově lze říci, že boj s terorismem se vyvíjí, a to v souladu s technologickými pokroky a také měnící se charakteristikou teroristických hrozeb.

---

[27] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce): vysokoškolská právnická učebnice*. 2., aktualiz. vyd. Vysokoškolská učebnice (Linde). Praha: Linde, 2004, str. 348-351. ISBN 80-7201-489-7.

[28] Consilium. *Kybernetická bezpečnost, 2023.* Online. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cybersecurity/timeline-cybersecurity/
Ministerstvo vnitra České republiky*. Kybernetická hrozba. Odbor bezpečnostní politiky. 17.6.2019.* Online. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d

[29] Obrana a strategie. *Mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu. Fight against terrorism and international cooperation. 2007.* Online. Dostupné z: www.obranaastrategie.cz

[30] Europarl*. Radikalizace v EU. Jak ji předcházet*. Poslední aktualizace 21.11.2023 v 13:11. Online. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20210121STO96105/radikalizace-v-eu-co-vlastne-znamena-a-jak-ji-predchazet

3.1 Mezinárodní smlouvy

Jak už bylo zmiňováno, je terorismus považován za jedno z největších rizik moderní a současné doby. Za velmi kladný krok považuji to, že se v boji proti terorismu zapojily a intenzivně se věnují nejen národní státy, ale také mezinárodní organizace. Výsledkem toho je mimo jiné přijetí mezinárodních dokumentů, které svou podobou a významem značně ovlivnila i českou právní úpravu tzv. teroristických trestných činů.

Oblasti, kde to smlouva o založení ES (článek 300) připouští, může být úprava spolupráce předmětem mezinárodních dohod mezi Společenstvím a třetími stranami, tzn. jedním nebo několika státy nebo mezinárodními organizacemi. Jako samostatná skupina pramenů a současně také důležitý normativní zdroj práva Společenství (ES) tvoří smlouvy, které jsou uzavírané mezi členskými státy Evropské unie podle článku 293 – Smlouvy o založení Evropského společenství. Tyto smlouvy však nejsou součástí komunitárního práva i když jejich předmět úzce souvisí s činností Společenství. Na tyto smlouvy se ovšem vztahují obyčejové normy a základní zásady obecného mezinárodního práva veřejného. Například jsou to pravidla o poctivém dodržování mezinárodních smluv, o odpovědnosti za jejich porušení atd. Zde platí zásada, že mezinárodní smlouva, která je uzavřená Společenstvím je závazná pro všechny instituce a orgány Evropské unie, a to i členské státy EU. Z tohoto důvodu je smlouva uvedena zpravidla v rozhodnutí nebo jiném aktu Rady.[31]

Z těchto mezinárodních smluv je potřeba zmínit určitě úmluvu Rady Evropy o prevenci terorismu (srov. č. 72/2017 Sb. m. s.) a to včetně dodatkového protokolu k ní (srov. 73/2017 Sb. m. s.), dále pak Mezinárodní úmluvu o potlačování financování terorismu (srov. č. 18/2006 Sb. m. s.), a zejména je potřeba připomenout směrnici 2017/541 o boji proti terorismu, kterou bylo nahrazeno rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a změněno rozhodnutí Rady 2005/671 SVV. Významnými novelizacemi prošla právní úprava tzv. teroristických

[31] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce):* vysokoškolská právnická učebnice. 2., aktualiz. vyd. Vysokoškolská učebnice (Linde). Praha: Linde, 2004, str. 83. ISBN 80-7201-489-7.

trestných činů, přičemž ta poslední byla provedena zákonem č. 287/2018 Sb. a mimo jiné zasáhla také úpravu trestného činu teroristického útoku podle §311.[32]

3.2 Mezinárodní úmluvy

Vypracovávat úmluvy je oprávněná Rada, která poté doručí úmluvy všem členským státům Evropské unie k jejich přijetí. V souladu musí být také jejich příslušné ústavněprávní předpisy. Úmluva představuje mezinárodní smlouvu, která je navržena v rámci postupů podle třetího pilíře a jejím předmětem jsou otázky obsažené ve Smlouvě o Evropské unii. Celý text dokumentu musí být nejprve schválen jednomyslně Radou a poté je doručen členským státům k přijetí (ratifikaci), a to v souladu s jejich ústavními předpisy.[33]

3.2.1 Mezinárodní Úmluva o potlačování financování terorismu (New York 10.1.2000)

„Úmluva vstoupila v souladu s článkem 26 odst. 1 v platnost dne 10.4.2002, Českou republikou byla podepsána 6.9.2001, ale dosud pro ni nevstoupila v platnost.“[34]

Tato Úmluva je nejnovějším protiteroristickým smluvním instrumentem OSN, který byl přijat na univerzální úrovni a který je skutečně obecně pojatou protiteroristickou smlouvou. Představuje také nejdokonalejší mezinárodní instrument k boji proti terorismu. Úmluva také zavádí nový trestný čin financování terorismu. Současně tak nepřímo podává první definici terorismu, která je všeobecně velmi široká. Tato definice je akceptovatelná. Všechny členské státy přijmou nezbytná opatření

[32] ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. Praha: C.H. Beck, 2020, str. 2403. ISBN 978-80-7400-807-8.
[33] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce): vysokoškolská právnická učebnice*. 2., aktualiz. vyd. Vysokoškolská učebnice (Linde). Praha: Linde, 2004, str. 90-91. ISBN 80-7201-489-7.
[34] UN Doc. A/RES/54/109 (1999). [cit. 2024-02-15].
ŠTURMA, Pavel; BÍLKOVÁ, Veronika a NOVÁKOVÁ, Jana. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Právní instituty. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 194. ISBN 80-7179-305-1.

k tomu, aby trestné činy, které jsou spáchány, byly podle této úmluvy v každém případě neomluvitelné. Jsou to důvody politického, filozofického, ideologického, rasového, etnického, náboženského nebo jiného charakteru. V říjnu roku 2005 byla také otevřena k podpisu Úmluva proti jadernému terorismu. Je to nová protiteroristická úmluva OSN, která má taktéž univerzální povahu, taktéž osm smluv regionálních, které jsou označovány jako protiteroristické úmluvy (smlouvy), plus také dvě rezoluce Rady bezpečnosti OSN (č. 1368 a 1373) a plus rezoluce Valného shromáždění OSN č. 56/1. Tyto rezoluce byly přijaty na základě útoku z 11. září roku 2001. Mohou poskytovat relativně dostatečný prostor pro přijetí vcelku účinných opatření v boji proti mezinárodnímu terorismu a také zavazují všechny státy odmítnout poskytování útočiště teroristům, blokovat jejich finančních zdroje a eliminovat logistickou podporu. Dochází také k vyzývání členských států OSN také ke spolupráci při vyšetřování a výměně informací. K tomu, aby došlo k účinnému boji proti terorismu je zapotřebí, aby všechny smlouvy byly co nejrychleji podepsány a ratifikovány ostatními zeměmi, a především aby byly naplněny v praxi.[35]

3.2.2 Úmluva o prevenci terorismu

Cílem této Úmluvy je podpořit a posílit boj proti terorismu. Jsou přijímány různá opatření na vnitrostátní úrovni, ale také prostřednictvím mezinárodní spolupráce. Všechna tato opatření musí být v souladu se zásadami právního státu a demokratickými hodnotami, lidskými právy a základními svobodami. Tuto Úmluvu a protokol k ní posiluje spolupráce v oblasti prevence proti terorismu, a to dvěma způsoby. První způsob je na **vnitrostátní úrovni**, kdy se zdokonalují vnitrostátní politiky a strategie boje proti terorismu tím, že jako trestné činy související s terorismem, jestliže je pácháno úmyslně a tato činnost může vést ke spáchání teroristického činu. Tím se rozumí:

[35] ŠTURMA, Pavel; BÍLKOVÁ, Veronika a NOVÁKOVÁ, Jana. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Právní instituty. Praha: C.H. Beck, 2003, str. 54-55. ISBN 80-7179-305-1.

- podněcování ke spáchání teroristického trestného činu
- nábor teroristů
- výcvik k terorismu
- účast jako spolupachatel na trestném činu, podněcování druhých ke spáchání trestného činu nebo pokus o trestný čin

Druhý způsob je na **mezinárodní úrovni**, kdy tato Úmluva zavádí povinnost poskytnutí pomoci a vydávání osob. Podporuje také poskytování spontánních informací, které souvisí s teroristickými trestnými činy. Dále pak protokol zajišťuje síť vnitrostátních míst, která fungují v nepřetržitém provozu a slouží k usnadnění a rychlému sdílení informací.[36]

3.2.3 Akční plán OSN proti terorismu (2006)

Tento Akční plán je třeba chápat prizmatem šestiměsíčních zpráv, které jsou vypracovány Protiteroristickým výborem OSN. Reflektuje nové kroky, které plynou z unijních protiteroristických Strategií, a to včetně opatření, které směřují k potírání radikalizace a náboru osob pro terorismus. Tento plán je sestaven tabulkově, stručně a v jednoduché formě. Je rozdělen podle čtyř pilířů Strategie, které jsou označeny jako opatření/akce, kompletní orgán, konečný termín splnění a status plnění. Legislativní i nelegislativní úkoly Akčního plánu jsou zakotveny v jednotlivých oblastech, a to v prevenci, ochraně, pronásledování a reakci. [37]

3.3 Sankční mechanismy Rady bezpečnosti OSN

3.3.1 Právní základ

Právní základ sankcí závistí na přesné povaze omezujících opatření a také na oblastech či cílových osobách nebo subjektech, na které se sankce vztahují.

[36] Eur-lex. *Úmluva o prevenci terorismu, 2018.* Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/convention-on-the-prevention-of-terrorism.html
[37] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 391-392. ISBN 978-80-7380-611-8.
PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006, str. 236-238. ISBN 80-7201-615-6.

Jestliže jde o úroveň Společenství, je nutné přijmout společný postoj podle článku 15 Smlouvy o Evropské unii. Jestliže společný postoj určí omezení nebo přerušení hospodářských vztahů s třetí zemí (hospodářské a finanční sankce), provádí se na úrovni Společenství článkem 301. Pokud jsou uloženy finanční omezení, řídí se článkem 60 Smlouvy o založení Evropského společenství. V těchto případech předkládá Komise návrh nařízení Rady a Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou. Pokud jsou omezující opatření zaměřeny přímo na osoby, subjekty a skupiny, řídí se podle článku 60, 301 a 308 Smlouvy o založení Evropského společenství i když osoby, subjekty ani skupiny nejsou přímo spojeny s třetí zemí. V tomto případě se vyžaduje nařízení jednomyslnost v Radě a také se vyžaduje předchozí konzultace s Evropským parlamentem. Součástí práva Společenství jsou sankce, které se uvalují nařízením Rady. Právo Společenství společně se zavedenou judikaturou má však přednost před zavedenými předpisy všech členských států, které jsou s nimi v rozporu. Příslušné orgány členských států odpovídají za uplatňování a prosazování těchto nařízení Rady a Komise, které jsou pak přímo použitelná a mají přímý účinek v členských státech. Například zbrojní embarga jsou sankce, které provádějí členské státy, přestože průmyslové výrobky a obchod spadají výlučně do pravomoci Společenství podle článku 296 Smlouvy o založení Evropského společenství. Embarga na vojenský materiál můžou být prováděna vnitrostátním opatřením členských států. Tyto zbrojní embarga jsou prováděna a uvalována na základě vnitrostátních předpisů o kontrole vývozu.[38]

3.3.2 Přehled sankcí

Omezující opatření a také udělování sankcí ze strany Evropské unie je v poslední době velmi častým jevem, ať už se jedná o vlastní opatření EU nebo o provádění závazných rezolucí Rady bezpečnosti OSN. Tyto sankce se následovně dělí na sankce diplomatické a sankce hospodářské. Účelem těchto

[38] Celní správa. *Sankce (společná a zahraniční politika), 2022.* Online. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-spolecnosti-a-zivotniho-prostredi/Documents/sankce_cs.pdf#search=sankce%20eu
Consilium. *Jak a kdy Evropská unie přijímá sankce.* Poslední aktualizace 19.2.2024. Online, Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/

dvou druhů sankcí je, aby bylo dosaženo změn, které se týkají změny činnosti nebo politických změn, které porušují mezinárodní právo či lidská práva anebo také nechtějí respektovat právní stát a určité demokratické zásady. Sankce ve formě omezujících opatření mohou být uvalována na vlády třetích zemí, na nestátní subjekty a jednotlivce, kterými mohou být teroristé ale také teroristické skupiny. Do těchto omezení spadají zbrojní embarga, ale i řada dalších konkrétních či obecných obchodních omezení (zákazy dovozu a vývozu), omezení vstupu (víza a vstup do země), nebo také finanční omezení. [39]

3.3.3 Cíle sankcí

Uplatňováním sankcí a omezujících opatření chce Evropská unie dosáhnout cíle společné zahraniční a bezpečností politiky (SZBP), které jsou stanoveny v článku 11 Smlouvy o Evropské unii. Do těchto cílů a priorit patří:

- chránit společné hodnoty a základní zájmy, chránit nezávislost a celistvost EU v souladu se zásadami Charty Organizace spojených národů
- posilovat bezpečnost unie, a to ve všech formách
- zachovat mír a posilovat mezinárodní bezpečnost
- podporovat mezinárodní spolupráci
- upevňovat a rozvíjet demokracii a právní stát a taktéž dodržování lidských práv a svobod[40]

3.3.4 Rozdělení druhů sankcí

Pro dosažení požadovaných výsledků je důležité zvážit, jaký druh sankcí nebo omezujícího opatření má Evropská unie zvolit. Ta může udělovat celou řadu omezujících opatření do kterých patří:

[39] Consilium. *Druhy omezujících opatření. Různé druhy sankcí.* Poslední aktualizace 22.11.2023. Online. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/different-types/
[40] Celní správa. *Sankce (společná a zahraniční politika).* 2022. Online. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/stranky/search.aspx?k=sankce#k=sankce%20eu#l=1029

- *diplomatické sankce (vyhoštění diplomatů, přerušení diplomatických styků, pozastavení oficiálních návštěv)*
- *pozastavení spolupráce se třetí zemí*
- *bojkot sportovních a kulturních akcí*
- *obchodní sankce (všeobecné nebo zvláštní obchodní sankce, zbrojní embarga)*
- *finanční sankce (zmrazení finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, zákaz finančních transakcí, omezení vývozních úvěrů nebo investic)*
- *zákazy letů*
- *omezení vstupu*[41]

V posledních letech uplatňuje EU stejně jako Rada bezpečnosti OSN spíš omezující opatření, které mají formu zbrojních embarg, hospodářských a finančních omezení nebo také omezení vstupu.

3.3.5 Typy sankcí

Existuje široká škála sankcí, které ukládá Rada bezpečnosti OSN. Tato škála se odlišuje v rámci sankčních režimů, ale také se může odlišovat i v rámci jednoho sankčního režimu. Záleží na tom, jak Rada rozlišuje omezení, aby došlo k naplnění cíle. Sankční režimy obsahují různé druhy sankcí a neexistují dva stejné sankční režimy. Můžeme je však přiřadit do kategorie hospodářských a finančních sankcí nebo do kategorie neekonomických sankcí. [42]

3.3.6 Hospodářské (obchodní) a finanční sankce

Tento druh sankcí může být považován jako velmi účinný nástroj. Hospodářské (obchodní) sankce mohou obsahovat zákaz vývozu nebo dovozu. To se může

[41] Celní správa. *European Commission. Sanctions or restrictive measures*. 2022. Online. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-spolecnosti-a-zivotniho-prostredi/Documents/sankce_cs.pdf#search=sankce%20eu, [cit. 2024-01-19].
[42] Ilaw. *Sankce z pohledu mezinárodního práva. Veronika Bílková*. 2023. Online. Dostupné z: www.ilaw.cas.cz

vztahovat na konkrétní produkty např. ropu, dřevo atd., zákazy letů, investic, plateb a pohybu kapitálu. Nazývají se jako cílené chytré sankce a někdy mohou mít i specifickou formu. Touto specifickou formou sankcí jsou především zbrojní embarga, které mají za cíl zamezit dodávkám či obchodům se zbraněmi a vojenským materiálem, který slouží k vojenským účelům. Finančními sankcemi se rozumí především zmrazení finančních prostředků na zahraničních účtech, nebo poskytování úvěrů a provádění investic. [43]

3.3.7 Neekonomické sankce

Neekonomickými sankcemi jde hlavně o přerušení diplomatických vztahů s dotčenou zemí, nebo také odvolání diplomatických zástupců EU a jejich členských států, zákazy letů, cestování, omezení železniční dopravy, zákazy přepravy, telekomunikační omezení nebo také omezení kulturních a sportovních akcí.[44]

4 TERORISMUS A EVROPSKÁ UNIE

4.1 Historický úvod

Terorismus má dlouhou historii, která zasahuje až dob starověku. Co se týče moderní doby, tak se terorismus stal velkým problémem v 19. století v době, kdy nastoupil nacionalismus a anarchismus. Velkým počtem teroristických útoků bylo poznamenáno 20. století. Tyto útoky vedly k rozsáhlým ztrátám na životech a škodách na majetku. Důležitým tématem se stal terorismus po útoku v roce 2001 v USA a na základě toho vytvořila EU určitá opatření, aby ochránila obyvatelstvo Evropy před hrozícím nebezpečím ve formě teroristických útoků. V souvislosti s tímto zmiňovaným útokem Rada EU pro spravedlnost a vnitřní věci přijímá Akční plán boje proti terorismu. Ten stanovil posílení policejní a soudní spolupráce mezi

[43] Ilaw., *Vnější sankce EU v právní teorii a praxi. Pavel Svoboda, 2022., str. 1137-1162.* Online. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/casopisy/casopis-pravnik/archiv/2022/2022-12.html?a=3729

[44] Consilium. *Různé druhy sankcí*. Poslední aktualizace 22.11.2023. Online. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/different-types/

členskými státy Evropské unie. V prosinci téhož roku byl sestaven seznam osob, skupin a subjektů, které jsou zapojeny do teroristické činnosti v EU i mimo ni. V prosinci roku 2003 je schválená první Evropská bezpečnostní strategie. Tato strategie jako první definuje terorismus, jako jednu z největších hrozeb pro EU. Následně po útocích, které se staly v Madridu v roce 2004, přistupuje Evropská unie k dalším opatřením v boji proti terorismu. Byl schválen tzv. Haagský program – posílení svobody, bezpečnosti a práv EU. Tento program stanovuje nutnost větší spolupráce bezpečnostních složek všech členských států. V roce 2005 Rada přijala strategii EU pro boj proti terorismu.[45]

4.2 Instituce a dokumenty

V Evropě existuje několik institucí a organizací, které se zabývají otázkami týkajícími se terorismu. Některé z těchto hlavních institucí jsou:

Europol – (čl. 88 SFEU: rozh. 2009/371), agentura EU, která je financována z prostředků EU a má právní subjektivitu. Slouží jako orgán policejní spolupráce pro prevenci a potírání všech závažných přeshraničních trestných činů a k výměně informací mezi policejními strukturami členských států díky informačnímu systému s centrální jednotkou v Haagu.[46]

Eurojust – orgán soudní spolupráce Evropské unie (rozh. 2018/1727), který je složený ze zástupců členských států (soudce, státní zástupce), má právní subjektivitu a sídlo v Haagu. Cílem Eurojustu není nahrazovat činnost vnitrostátních orgánů činných v trestním řízení, ale doplňovat ji. Může také požádat příslušné orgány všech členských států, aby bylo zahájeno vyšetřování nebo stíhání daných činů, nebo aby sestavily společný vyšetřovací tým.[47]

[45] Euractiv. *Terorismus – historický přehled.* Poslední aktualizace 29.12.2015. Online. Dostupné z: https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/terorismus-historicky-prehled-013078/
[46] SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019, str. 384. ISBN 978-80-7400-752-1.
[47] SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019, str. 383. ISBN 978-80-7400-752-1.

Frontex – je Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie. Frontex byl zřízen nařízením Rady z října roku 2004 a začala fungovat od června roku 2005. Jeho sídlo je ve Varšavě. Tato agentura představuje institucionalizovanou formu spolupráce, která je zaměřena na ochranu vnějších hranic Evropské unie. Cílem Frontexu je ochrana hranic v návaznosti na boj s nelegální migraci občanů třetích zemí na území Unie. Spolupracuje v rámci Schengenu a Unie rozvíjí politiku s cílem postupně zavést integrovaný systém řízení vnějších hranic (článek 77 odst. 1 SFEU).[48]

Existuje také několik klíčových dokumentů a právních nástrojů, které se zabývají terorismem a poskytují spolupráci mezi členskými státy. Některé z těchto dokumentů zahrnují například: **Evropská rada a Rada EU, Schengenský informační systém (SIS), Evropský zatykač, Směrnice a nařízení Evropské unie atd.**

4.3 Implementace sankcí Rady bezpečnosti do práva Evropské unie

Právní základ sankčních režimů tvoří série sekundárních aktů evropského práva vedle výchozích rezolucí Rady bezpečnosti. Jedná se konkrétně o postoje, které jsou společné, tj. druhý pilíř, dále pak nařízení Rady, nařízení Komise a také rozhodnutí Rady, tj. první pilíř. Co se týče prvního režimu (1267), tak se původně opíral o společný postoj 1999/727 a o nařízení Rady 337/2000. Dnes je jejich vliv velmi omezený, neboť došlo k výrazným změnám. Tyto změny poté měly vliv i na druhý režim (1373). Byly to změny, které se týkaly především zkracování verzí seznamů, které zajišťovala Rada svým rozhodnutím. Jak jsem již zmiňovala v předchozích kapitolách, je pro přijímaní sankcí, které jsou v rámci Evropské unie důležité rozlišit dva základní režimy, které byly zavedeny v letech 1999 a 2001 a stalo se tak na základě podnětu Rady bezpečnosti OSN. Tato rada bezpečnosti

[48] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 240. ISBN 978-80-7380-611-8.

OSN reagovala na teroristického útoku, který se stal 11. září v Americe. Rada tak vyzvala všechny členské státy OSN, aby zavedly hlavně finanční a popřípadě i jiné sankce vůči osobám ale také vůči organizacím, které terorismus podporují. Všechna jména osob nebo organizací a jejich základní informace o nich jsou obsaženy ve zvláštních seznamech zvaných jako teroristický list (terrorist lists). Tyto seznamy existují pro každý režim odděleně. Tyto seznamy jsou tedy dva.[49] Jako první režim je **Výbor pro sankce zřízený rezolucí 1267 Rady bezpečnosti OSN**, který má za úkol vytvářet seznamy všech, kteří jsou podezřelí z terorismu. Tento výbor vznikl v roce 1999 jako reakce na hrozbu terorismu a byl také pojmenován podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1267. Jako hlavní prioritou a cílem tohoto výboru je sledovat a provádět sankce, které jsou vůči jednotlivcům a entitám spojené s Al-Kajdou, bin Ládinem a Tálibánem. Je zřejmé, že je pojat velmi úzce, neboť se zaměřuje na tři hlavní aktéry, ale na druhou stranu přesahuje rámec boje proti terorismu vzhledem k zapojení Talibánu. Zahrnují také zmrazení finančních prostředků, embarg na zbraně a cestovní omezení. Tento výbor pro sankce 1267 hraje také klíčovou roli při správě a aktualizaci seznamu jednotlivců a entit, na které se tyto sankce vztahují. Členské státy jsou povinny dodržovat tato stanovená opatření a také spolupracovat na jejich provádění.[50]

Druhý režim je vytvořen na základě rezoluce 1373. Tento režim je pod patronátem OSN a představuje důležitý mezinárodní rámec pro boj proti terorismu. Poskytuje také prostředky pro koordinaci úsilí členských států v této oblasti. **Rezoluce 1373 Rady bezpečnosti OSN** byla přijata v roce 2001 a stanovila určité strategie pro boj proti terorismu a zejména pro boj proti financování terorismu. Obrací se proti všem osobám, skupinám i sdružením, které jsou jakýmkoliv způsobem zapojeny do teroristické činnosti. Do tohoto rozsáhlejšího obsahu patří také podchycení

[49] BÍLKOVÁ, V., *Trestně právní revue-Mezinárodní právo a terorismus. Protiteroristické finanční sankce Evropské unie: případy Kadi, Yusuf, Al Barakaat,a PMOI*, Praha, (2010), ISSN: 1213-5313.
Ilaw. Vnější sankce EU v právní teorii a praxi. Pavel Svoboda, *2022.,* str. 1137-1162. Online. Dostupné z: www.ilaw.cas.cz
[50] Law. *Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1267 (1999) a následující aneb svéhlavý boj OSN proti mezinárodnímu terorismu*, 2011, Online. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky

mezinárodního terorismu jako celku. [51]

Tyto dva sankční režimy mají společné rysy. Kromě toho, že oba dva vznikly na základě určitého podnětu Rady bezpečnosti a jejich cílem je pomoc k efektivnějšímu boji proti terorismu, tak se snaží daného cíle dosáhnout finančním postihem jak samotných teroristů, tak i těch, kteří terorismus jakýmkoliv způsobem podporují. Tyto finanční postihy bývají nejčastěji ve formě zmrazení finančních prostředků nebo jiných ekonomických aktiv. I přes značné shody těchto dvou režimů se najdou i určité odlišnosti. První odlišností je rozsah okruhu objektů, které jsou sankciovány. Druhou odlišností jsou rozdíly mezi sankčními režimy. Tento rozdíl se značně projevuje při sestavování seznamů. V režimu 1267 vznikají seznamy přímo v OSN, a to konkrétně v Radě bezpečnosti (v příslušném sankčním výboru). Evropská unie a státy tyto seznamy povinně přejímají a také implementují. Nemohou však v žádném případě do těchto textů zasahovat. Seznamy režimu 1373 jsou naopak sestavovány na úrovni Evropské unie, a to přímo Radou EU. Tyto návrhy se však musí opřít o rozhodnutí příslušného národního orgánu, kterým může být např. rozhodnutí o zápisu na národní protiteroristický seznam těch zemí, které takové seznamy vedou, nebo odsouzení za teroristický čin anebo vydávání zatykače, jestliže dojde k podezření, že byl spáchán teroristický čin. Tento seznam existuje ve dvou verzích. Ta delší verze, která zahrnuje evropské i neevropské subjekty, slouží jako východisko pro všechny další opatření. Verze je přijímána v rámci druhého pilíře. Ta kratší verze je omezena na neevropské subjekty. Vzniká na základě prvního pilíře a směřuje tak k finančním postihům. [52]

---

[51] Ministerstvo vnitra České republiky. *Společný postoj rady, ze dne 27. prosince 2001, o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu*, (2001/931/SZBP), Úřední věštník č. L 57, 2001. Online. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/spolecny-postoj-rady-ze-dne-27-prosince-2001-o-pouziti-zvlastnich-opatreni-k-boji-proti-terorismu.aspx

[52] BÍLKOVÁ, V., *Trestně právní revue-Mezinárodní právo a terorismus. Protiteroristické finanční sankce Evropské unie: případy Kadi, Yusuf, Al Barakaat,a PMOI*, Praha, (2010), ISSN: 1213-5313.

4.3.1 Hlavní kroky implementace

- **Rozhodnutí Rady Bezpečnosti OSN** – příjme rezoluci, ve které stanoví sankce
- **Nařízení Rady EU** – Rada Evropské unie příjme nařízení, kterými se implementuje rezoluce Rady Bezpečnosti OSN do práva EU. Nařízení je závazné pro všechny členské státy Evropské unie.
- **Vnitrostátní implementace** – členské státy Evropské unie musí implementovat nařízení Rady EU do svého vnitrostátního práva. To však zahrnuje přijetí legislativy a různé administrativní opatření.[53]

Existují tři hlavní druhy sankčních režimů, které musí členské státy Evropské unie (společně s hospodářskými subjekty) současně zohledňovat.

1) Sankce Rady Bezpečnosti prováděné EU, které jsou pod mezinárodněprávní odpovědností členských státu Evropské unie
2) Autonomní sankce EU, které nejsou závislé na Radě Bezpečnosti
3) Sankce třetích zemí s exteritoriální působností, zde patří zejména sankce USA[54]

[53] Consilium. *Přijímání sankci EU, 2023.* Online. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/the-eu-sanctions-process-explained/
[54] Ilaw. *Povinnost plně implementovat sankce, 2022. Pavel Svoboda*. Online. Dostupné z: www.ilaw.cas.cz

5 PROTITERORISTICKÁ OPATŘENÍ EVROPSKÉ UNIE

Na základě klíčových politických nástrojů, které jsou obsaženy v dokumentech a závěrech Evropské rady a Rady Evropské unie se přijímají konkrétní právní akty EU. Ty se zaměřují na potírání mezinárodního terorismu a také organizovaného zločinu. Některé právní nástroje jsou zaměřeny zvláště do oblastí, jako je policejní a justiční spolupráce v trestních věcech nebo civilní ochrany a také jsou zaměřeny na úsek prevence. Za ty nejdůležitější právní nástroje Unie, které jsou zaměřeny na boj s terorismem nebo s ním úzce související, můžeme považovat tyto:

- Prümská smlouva
- Europol
- Eurojust
- Úmluva EU o právní pomoci ve věcech trestních
- Společné vyšetřovací týmy
- Evropský zatýkací rozkaz
- Úřad evropského veřejného žalobce

Do tohoto seznamu také patří opatření proti praní špinavých peněz, opatření, které slouží k určení teroristických organizací a teroristů, a také právní nástroje v oblasti civilní ochrany a jejich zavedené informační systémy. [55]

5.1 Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu

Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu vycházelo z právního základu tzv. SFEU tzv. (Smlouva o fungování Evropské unie – Treaty on the Functioning of the European Union-TFEU), a to konkrétně z článku 83. Toto rámcové rozhodnutí schválila Rada v červnu roku 2002. Skutkové podstaty, které se vztahují na

[55] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019, str. 433. ISBN 978-80-7380-783-2.

terorismus byly zakotveny v právních řádech pouze šesti členských států, a to ještě v době před vydáním tohoto rámcového rozhodnutí.[56]

Tento článek 83 se o terorismu vyjadřuje specificky a to, jako o závažné trestné činnosti. Poskytuje právní základ pro přijetí opatření v oblasti trestního práva, který má sloužit k boji proti terorismu a který umožňuje Evropské unii sladit standarty pro trestní činy, které jsou spojeny s terorismem a také pro trestní postupy, které jsou nezbytné pro správné fungování vnitřního trhu. Rámcové rozhodnutí definuje některé skutkové podstaty trestných činů, které mají vztah k terorismu a požaduje se, aby byly zakotveny do právních řádů jednotlivých členských států. Těmito trestnými činy se rozumí určitý katalog obvyklých závažných trestných činů, a to hlavně trestné činy proti životu a zdraví, proti svobodě atd. akorát s tím rozdílem, že tyto činy mohou závažným způsobem zastrašovat obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo mezinárodní organizaci, aby jednala určitým způsobem, nebo aby se jednání zdržela. Dále se pak může jednat o zničení základních politických, ústavních, hospodářských nebo sociálních struktur dané země nebo mezinárodní organizace.[57]

Aplikuje se v oblastech jako je terorismus, obchodování s lidmi, obchodování s drogami, sexuální zneužívání a další závažné trestné činy. Cílem je zajistit účinnou spolupráci mezi členskými státy a bojovat proti trestné činnosti, která překračuje hranice jednotlivých států.

Je nutno podotknout, že v březnu roku 2017 byla přijata nová úprava, a to v podobě směrnice **2017/541 o boji proti terorismu**, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV a mění rozhodnutí 2005/671/SVV. Proto bych chtěla zmínit pár rozdílu mezi tímto rámcovým rozhodnutím Rady 2002/475/SVV o boji proti terorismu, které bylo nahrazeno Směrnicí Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2017/541 o boji proti terorismu, která se dále nazývá „Směrnice“.

[56] JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2022, str. 119. ISBN 978-80-7502-576-0.
[57] JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2022, str. 120-121. ISBN 978-80-7502-576-0.

Úřední věštník Evropské unie říká že:

„Rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV se ve vztahu k členským státům vázaným touto směrnicí nahrazuje, aniž by byly dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení uvedeného rámcového rozhodnutí ve vnitrostátním právu. Ve vztahu k členským státům vázaným touto směrnicí se odkazy na rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV považují za odkazy na tuto směrnici.“[58]

Všechny členské státy EU uvedou v platnost právní a správní předpisy, které jsou nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí a neprodleně o nich musí uvědomit Komisi. (r. 2018).

Předmětem a zároveň definicí této směrnice je, *že stanoví minimální pravidla pro definici trestných činů a trestních sankcí v oblasti teroristických trestných činů, trestných činů spojených s teroristickou skupinou a trestných činů spojených s teroristickými činnostmi, jakož i opatření na ochranu a podporu obětí terorismu a na pomoc obětem terorismu.*[59]

Rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV je *základním kamenem reakce trestního soudnictví všech členských států v boji proti terorismu a jeho právní rámec je společný pro všechny členské státy Evropské unie. Tento právní rámec a zejména harmonizované definice teroristických trestných činů slouží jako měřítko pro výměnu informací a spolupráci mezi příslušnými vnitrostátními orgány podle rámcového rozhodnutí Rady 2066/960/SVV, rozhodnutí Rady 2008/615/SVV a 2005/671/SVV, nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č.603/2013, rámcových rozhodnutí Rady 200/548/SVV a také 2002/465/SVV.*[60]

Mezi těmito dvěma dokumenty jsou značné rozdíly, a to například v závaznosti, jejich rozsahu ale i v obsahu.

---

[58] Eur-lex. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu.* Online. Dostupné z*: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0541&qid=1707998335688.,* [cit. 2024-02-23]

[59] Eur-lex. *Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu*. Úřední věštník L 164, 22/06/2002 str. 3-7. Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32002F0475. [cit. 2023-11-15]

[60] *Official journal of the European Union*. 1998 -. Luxembourg: European Communities, 1998 -. ISSN 1725-5074. [cit. 2023-12-19]

Jako první by autorka práce chtěla rozebrat rozdíl v **závaznosti,** kdy **Rámcové rozhodnutí** především stanovovalo cíle, kterých měly všechny členské státy Evropské unie dosáhnout. Rámcové rozhodnutí jim však ponechávalo značnou volnost ve výběru konkrétního způsobu implementace těchto cílů do svého vnitrostátního práva. To značně umožňovalo všem členským státům, aby přizpůsobily opatření svým vlastním tradicím a také specifickým potřebám.

Dále pak **Směrnice,** která už je závazná pro všechny členské státy Evropské unie, které byly povinny ji přesunout do svého vnitrostátního práva. Mezi hlavní aktualizace této Směrnice patří především některé klíčové změny, a to širší pojetí definice terorismu a teroristických činů, které slouží pro lepší odrážení moderní doby. Dalším rozdílem je také předcházení radikalizace, které se zaměřuje především na povolávaní nových teroristů. Zde je také důležité zavčas identifikovat nové hrozby teroristů. Zlepšují se i mechanismy, které slouží pro lepší výměnu informací pro tuto identifikaci potencionálních hrozeb a teroristických aktivit. Dále pak stojí za efektivnějším soudním postupem trestní stíhání teroristů. A v neposlední řadě se klade důraz na práva oběti teroristických činů. S tím také souvisí zavádění nových opatření a poskytování pomoci a veškeré podpory všem, kteří se stali obětmi těchto závažných činů. Směrnice 2017/541 se tímto způsobem snaží o zlepšení prevence, identifikace a postihů teroristů. Také reaguje na vývoj terorismu v této moderní době a posiluje spolupráci mezi všemi členskými státy EU. [61]

Rozdíl v **rozsahu** mezi Rámcovým rozhodnutím a Směrnicí je takový, že **Rámcové rozhodnutí** se především zaměřovalo primárně na kriminalizaci teroristických činů a na harmonizaci trestních sankcí, které byly udělovány. Kdežto **Směrnic**e už má širší rozhled a zahrnuje kromě již zmíněné kriminalizace, také prevenci terorismu, ochranu obětí a spolupráci mezi členskými státy. Viz. závaznost.

Jestliže se zaměříme na **obsah**, tak **Rámcové rozhodnutí z roku 2002** obsahovalo 30 konkrétních teroristických činů. Toto rozhodnutí následně stanovilo

[61]Eur-lex. *Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu*. Úřední věštník L 164, 22/06/2002 str. 3-7. Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32002F0475

minimální tresty za tyto činy, které měly být trestně stíhány v členských státech EU. Tento seznam činů měl sloužit jako společný základ pro boj proti terorismu právě v rámci Evropské unie. **Směrnice** pak tuto definici rozšířila na 44 teroristických činů. Také samozřejmě stanovila minimální tresty za tyto činy, ale zavádí také další sankce, jako je například zákaz cestování nebo zmrazení majetku.[62] Evropská unie musí do svých vnitrostátních právních předpisů také začlenit účinné, přiměřené, a především odrazující tresty, které mohou vést k vydání pachatele. EU má za úkol také zajistit trestnost právnických osob v případech, kdy spáchá teroristický trestný čin fyzická osoba, která má oprávnění zastupovat právnickou osobu nebo má určitou pravomoci přijímat rozhodnutí jménem dané osoby. Také se vyžaduje po členských státech stanovení soudní příslušnosti vzhledem k teroristickým trestným činům a zajištění potřebné pomoci pro oběti a jejich rodiny těchto teroristických činů.[63]

Jako důležitou informaci by autorka chtěla zmínit, že Rámcové rozhodnutí z roku 2002 bylo zrušeno dne 7. března 2018 a novou směrnici 2017/541 měly členské státy EU transportovat do svého vnitrostátního práva do 7. září 2018. V roce 2017 byla pak zřízená Evropská platforma pro boj proti terorismu.

Směrnice o boji proti terorismu z roku 2017 komplexněji upravuje jednání, které souvisí především se zahraničními bojovníky a financováním terorismu. Všechny členské státy by měly nad rámec definovaných teroristických trestných činů postihovat také veřejné podněcování ke spáchání teroristického trestného činu, náboru teroristů, poskytování výcviku těmto teroristům, podstoupení výcviku k terorismu nebo také vycestování, které by mohlo být účelem spáchání teroristické činnosti. Unijní úprava, která je aktuální, je obsažena ve Směrnici Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV. Tato směrnice také v několika daných oblastech rozšiřuje předchozí právní úpravu. Teroristickým

[62] Eur-lex. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie.* 13.3.2017. Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32017L0541

[63] JELÍNEK, Jiří; GŘIVNA, Tomáš; ROMŽA, Sergej; TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana a SYKOVÁ, Anna. *Trestní právo Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Teoretik. Praha: Leges, 2019, str. 88-91. ISBN 978-80-7502-375-9.

trestným činem je nově neoprávněné zasahování do informačních systémů podle článků 4 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/40/EU a je zapotřebí, aby opatření v boji proti terorismu byly prováděny v rámci platného dodržování základních práv a svobod, aby nemohla být v žádném případě nijak napadnutelná. Dále pak došlo k posílení přeshraniční spolupráce, a to zejména právě v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti.[64]

Podle názoru autorky a podle srovnání různých dokumentů, které jsou dostupné a také podle literatury se Směrnice 2017/541 od rámcového rozhodnutí z roku 2002 výrazně liší svým rozsahem, který zahrnuje více trestných činů, které souvisejí s terorismem, a to i včetně přípravy, vycestování za tímto účelem nebo jakékoliv podporování a financování terorismu. Směrnice také stanovila závažnější sankce za všechny trestné činy, které souvisejí s terorismem. Do těchto sankcí spadá také uložení maximálního trestu, a to ve formě odnětí svobody na doživotí. Je zde také vidět harmonizace definic trestných činů v členských státech Evropské unie. To usnadňuje spolupráci mezi OČTŘ. Směrnice 2017/541 také posílila prevenci a zavedla preventivní opatření, do které spadá také povinnost členských států EU označit osoby, které jsou podezřelé z terorismu. Toto opatření také zamezuje cestování podezřelých osob do jiných členských států. Směrnice také posílila spolupráci mezi členskými státy, a to hlavně ve formě výměny informací a společného vyšetřování.

[64] JELÍNEK, Jiří; GŘIVNA, Tomáš; ROMŽA, Sergej; TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana a SYKOVÁ, Anna. *Trestní právo Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Teoretik. Praha: Leges, 2019, str. 92. ISBN 978-80-7502-375-9.

Shrnutí podle autorky

X	Rámcové rozhodnutí 2002	Směrnice 2017/541
Rozsah	Omezený počet TČ	Navýšený počet TČ
Sankce	Méně závažné	Závažnější
Harmonizace definic	Neharmonizovány	Harmonizovány
Prevence	Velmi slabá	Posílená
Spolupráce	Malá a omezená	Posílená

5.2 Policejní a justiční spolupráce

Amsterodamská smlouva měla za cíl vytvořit a udržet v Unii prostor svobody, bezpečnosti a práva, což bylo poprvé formulováno termínem „třetí pilíř“. Je však velmi důležité poznamenat, že spolupráce v oblasti policie a justice existovala již před Amsterodamskou smlouvou díky Maastrichtské smlouvě, která byla podepsaná 7. února 1992 a v platnost přišla v roce 1993. Třetí pilíř byl vybudován obdobně jako druhý pilíř, a to díky zásadám mezivládní spolupráce. Tzn., že pro všechna rozhodnutí platila zásada jednomyslnosti. Takže jednotlivé členské státy mohly svým vetem blokovat jakoukoliv dohodu. Proto, abychom lépe pochopili tuto problematiku třetího pilíře je potřeba mít na paměti, že tato oblast nespadá do právního rámce Evropských společenství ve smyslu komunitárního práva, ale je především upravován pomocí prostředků mezivládního charakteru. Tyto prostředky mají základ v dohodě mezi členskými státy. Všechny přijímané akty v rámci již zmiňovaného třetího pilíře mají charakter prostředků mezinárodního práva veřejného. Jde totiž o dohody mezi suverénními státy a z tohoto důvodu se za základní zásadu považuje přijímání právních aktů třetího pilíře právě princip jednomyslnosti.[65]

[65] HAD, Miloslav a PIKNA, Bohumil. *Druhý a třetí pilíř Evropské unie*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2001, str. 17-19. ISBN 80-86345-06-8.

Evropská unie je založena na třech hlavních společenstvích, a to v oblasti hospodářství, energetiky a sociální politiky. Kromě toho ještě existuje spolupráce v oblastech společné zahraniční a bezpečnostní politiky, stejně jako v oblastech justice a vnitřních záležitostech. To však zahrnuje i právní a bezpečnostní spolupráci mezi všemi členskými státy. Třetí pilíř byl omezen na spolupráci v oblasti policejní a soudní spolupráce v trestních věcech. Definovaly se nové nástroje pro tuto spolupráci a došlo k úpravám pravomocí orgánů Evropské unie, které se podílejí na záležitostech třetího pilíře. Amsterodamská smlouva zařadila volný pohyb osob do oblasti pravomocí evropských společenství. [66]

Článek 2 Smlouvy o Evropské unii nově formuloval její cíle. Zatímco Smlouva o EU z roku 1992 měla za cíl třetího pilíře rozvíjet úzkou spolupráci v oblastech justice a vnitřních věcí. Amsterodamská smlouva svými novými ustanoveními specifikuje a upřesňuje cíle a jednotlivá pole působnosti v oblasti třetího pilíře a stanoví tak společný postup všech členských států EU, poskytovat svým občanům v prostoru svobody, bezpečnosti a práva vysokou úroveň ochrany. Tento pojem v relaci ke Smlouvě o založení Evropského společenství (článek 61) představuje jakýsi vzor, který by měl sloužit pro spolupráci v oblastech justice a vnitřních věcí. K bližší úpravě tohoto „vzoru“ byl přijat v prosinci 1998 Akční plán.[67]

Cílem spolupráce v trestních věcech je zajištění vyšší úrovně bezpečnosti pro občany EU, a to v trestních věcech v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Zajištění je prostřednictvím prevence trestné činnosti, rasismu, xenofobie, a hlavně boje proti nim. O tom se pojednává v hlavě V. Smlouvy o fungování EU.

[66] HAD, Miloslav a PIKNA, Bohumil. *Druhý a třetí pilíř Evropské unie*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2001, str. 60-61. ISBN 80-86345-06-8.
[67] TOMÁŠEK, Michal; TÝČ, Vladimír; MALENOVSKÝ, Jiří; PELIKÁNOVÁ, Irena; PETRLÍK, David et al. *Právo Evropské unie*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2017, str. 49-51. ISBN 978-80-7502-184-7.

Tato spolupráce v trestních věcech má v Evropské unii tři formy a to:

- spolupráce mezi vnitrostátními policejními silami,
- spolupráce mezi vnitrostátními správami (celní orgány),
- spolupráce mezi vnitrostátními soudními orgány.[68]

Evropská unie má několik agentur, které se podílejí na spolupráci v trestních věcech. To je například Agentura Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust), Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a Evropská justiční síť.

Tato spolupráce funguje zejména prostřednictvím mechanismu, který se označuje za vzájemné uznávání rozsudku a soudních rozhodnutí.

5.3 Justiční spolupráce v trestních věcech

Základní pravidla spolupráce a zakotvení v Lisabonské smlouvě:

Lisabonská smlouva poskytla jasný právní rámec pro novou oblast činnosti Unie v trestním právu, které je poměrně pro Unii nové. Strategie trestního soudnictví s důrazem na justiční subsidiaritu a soudržnost má za cíl sjednotit hmotně právní a procesní aspekty trestního práva. Přispívá také k bližšímu propojení politiky Unie na tomto poli. To by mělo pokračovat v úzké spolupráci Evropského parlamentu, národních parlamentů a Rady. Velký důraz je však stále kladen v první řadě na vzájemném uznávání a harmonizaci trestných činů a také sankcích ve vybraných případech. Výkon spravedlnosti nesmí být zpomalován neodůvodněnými rozdíly mezi soudními systémy členských států. Cílem je zabránit zločincům využívat přechod přes hranice a těžit z pravidel v právních systémech jednotlivých zemí, čímž by se mohli vyhnout trestnímu stíhání a vězení. Tento nový a docela ucelený systém získávání důkazů v přeshraničních kauzách a lepší výměna informací mezi orgány členských států o spáchaných trestných činech se považují za zásadní nástroje při vývoji funkčního prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

[68] Eur-lex. *Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech*, 2023. Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/glossary/police-and-judicial-cooperation-in-criminal-matters.html

Justiční spolupráce v trestních věcech stojí podle Lisabonské smlouvy na dvou hlavních pilířích s tím, že je:

- založena na základě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozsudků
- a také zahrnuje sbližování právních a správních předpisů členských států v oblastech, které jsou zájmové (článek 82 SFEU).[69]

Těchto pár minimálních pravidel slouží k přihlížení rozdílům mezi právními tradicemi a systémy členských států. Týkají se:

- vzájemné přípustnosti důkazů mezi členskými státy
- týkají se práv osob v trestním řízení
- práv obětí trestných činů
- a dalších zvláštních aspektů trestního řízení, které Rada předem určila v rozhodnutí – ta rozhoduje jednomyslně ve chvíli, kdy obdrží souhlas Evropského parlamentu[70]

Článek 83 obsahuje oblasti trestné činnosti, kterými jsou:

- *terorismus*
- *obchod s lidmi a sexuální vykořisťování žen a dětí*
- *nedovolený obchod s drogami*
- *praní peněz*
- *korupce*
- *padělání platebních prostředků*
- *trestná činnost v oblasti výpočetní techniky*
- *organizovaná trestná činnost*[71]

Tento seznam oblastí trestné činnosti je proti tomu předchozímu stavu formálně rozšířen. Je kromě toho také stanoveno, že musí jít o trestnou činnost, která je mimořádně závazná a zároveň nabývá mezinárodního významu. Pokud se tedy

[69] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 188-189. ISBN 978-80-7380-611-8.
[70] Taktéž. PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 189. ISBN 978-80-7380-611-8.
[71] Taktéž. PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 190. ISBN 978-80-7380-611-8, [cit. 2024-03-11].

člen Rady domnívá, že by se návrh mohl dotknout základních aspektů, může pak požádat, aby se návrhem zabývala Evropská rada, čímž se řádný legislativní postup pozastaví a následuje zvláštní řízení. Jestliže se ukáže jako nezbytně nutné sbližování trestněprávních předpisů členských států pro zajištění účinného provádění politiky Unie v té oblasti, která byla předmětem harmonizace, mohou směrnice stanovit určitá minimální pravidla pro vymezení trestných činů a sankcí pro danou oblast.

Právní základ justiční spolupráce v trestních věcech obsahuje článek 82 až 86 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

Cílem justiční spolupráce bylo usnadnit volnější pohyb osob, kteří jsou obyvatelé Evropské unie a odstranit hraniční kontroly. To ale zároveň ulehčilo zločincům páchání trestné činnosti na nadnárodní úrovni. Hlavním bodem je zásada vzájemného uznání a byla také přijata zvláštní opatření. Účelem je boj proti mezinárodní trestné činnosti a terorismu. Dále pak zajištění ochrany práv obětí, podezřelých a vězňů napříč celou Evropskou unií.

Tato spolupráce je založená na vzájemném uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí. Zahrnuje také sbližování právních předpisů členských států Evropské unie, a to v několika oblastech. Lisabonská smlouva poskytuje v tomto směru nové pravomoci pro Evropský parlament. Nabízí také pevný základ rozvoje, a to v oblasti trestního soudnictví.[72]

5.4 Justiční spolupráce v trestních věcech – Schengen

Schengenská úmluva rovněž obsahuje určitá ustanovení o justiční spolupráci v trestních věcech mezi státy Schengenského prostoru, a to ve smyslu vzájemné pomoci ve věcech trestních, zákazu dvojího trestu, vydávání osob (extradice) a předávání k výkonu trestních rozsudků.

[72] Europarl. *Justiční spolupráce v trestních věcech.* Poslední aktualizace říjen 2023. Online. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/155/justicni-spoluprace-v-trestnich-vecech

- články 48-53 doplňovala Evropskou úmluvu o právní pomoci ve věcech trestních z dubna 1959 s cílem usnadnění aplikace členským státům Schengenu – text sdělení FMZV č. 550/1992 Sb. – **pomoc v trestních věcech**
- **ustanovení o vydávání osob**-články 59-66, měla za cíl doplnit Evropskou úmluvu o vydávání z prosince 1957 a usnadnit její aplikaci státy Schengenu – text sdělení FMZV č. 549/1992 Sb.
- vstupem v platnost rámcového rozhodnutí o **evropském zatýkacím rozkazu** nahrazuje toto rámcové rozhodnutí odpovídající ustanovení vyjmenovaných úmluv, včetně hlavy III, kapitoly 4 Schengenské prováděcí úmluvy, tj. problematika vydávání osob.
- spolupráce na úseku **omamných a psychotropních láte**k je obsažena v článcích 70-76. Je v souladu s tzv. drogovými úmluvami OSN, která je zaměřena na přijímání nezbytných opatřeních k zamezení nedovoleného obchodu s drogami.
- co se týče **střelných zbraní a střeliva**, byla tato část Schengenu nahrazena směrnicí o kontrole nabývání a držení zbraní[73]

5.5 Policejní spolupráce

Policejní spolupráce je upravena podle Lisabonské smlouvy v ustanovení kapitoly 5, hlavy V, čl. 87 SFEU (Smlouva o fungování Evropské unie). Článek 88 SFEU se věnuje Europolu a článek 89 SFEU upravuje možnost působení justičních a policejních orgánů jednoho členského státu na území druhého (jiného) členského státu Evropské unie.[74]

[73] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 228. ISBN 978-80-7380-611-8.
[74] JELÍNEK, Jiří; GŘIVNA, Tomáš; ROMŽA, Sergej; TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana a SYKOVÁ, Anna. *Trestní právo Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Teoretik. Praha: Leges, 2019, str. 68-69. ISBN 978-80-7502-375-9.

Právní základ policejní spolupráce je obsažen v článku 33 (celní spolupráce), 87, 88 a 89 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).[75]

Cílem je policejní spolupráce, která je důležitá proto, aby v Evropské unii byly dodržovány základní práva a především, aby byla EU bezpečným a svobodným prostorem.

Ve spolupráci s policejními, celními útvary a dalšími orgány státní moci je hlavním cílem předcházení trestným činům v Evropské unii, jejich odhalování a vyšetřování. V praxi se jedná o ty závažnější trestné činy, jako jsou například organizované trestné činnosti, praní špinavých peněz, padělání eura, kyberkriminality, terorismu atd.

Sekundární právní předpisy se přijímají řádným legislativním postupem s výjimkou (např. zpravodajské služby) a působením orgánů na území jiného členského státu, o kterém se rozhoduje zvláštním legislativním postupem, a to jednomyslně v Radě pro konzultaci EP (čl. 87 odst.3 a čl. 89 SFEU).[76]

Ústředním prvkem vnitřní bezpečnosti EU je Agentura EU pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol).[77] Tato spolupráce a politiky v oblasti prosazování práva se ještě stále vyvíjí. Hlavně se zaměřuje na boj proti terorismu, kybernetickou kriminalitu a jiné závažnější organizované trestné činnosti.

Značně se dotklo postupu, které jsou stanoveny pro oblast policejní spolupráce, zrušení třetího pilíře. Můžeme říci, že je fakticky zachován obsah původního nosného ex článku 30 Smlouvy o EU. Unie má stále v této oblasti jen omezené nebo v podstatě podpůrné pravomoci s tím, že změny z pohledu praktického dopadu můžeme považovat na změny spíše administrační a organizační povahy nežli povahy věcné. Podle Smlouvy vyvíjí Unie policejní

[75] SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019, str. 383-384. ISBN 978-80-7400-752-1.
[76] SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019, str. 384. ISBN 978-80-7400-752-1.
[77] *Europol*-(čl. 88 SFEU: rozh. 2009/371), agentura EU, která je financována z prostředků EU a má právní subjektivitu. Slouží jako orgán policejní spolupráce pro prevenci a potírání všech závažných přeshraničních trestných činů, m. k výměně informací mezi policejními strukturami členských států díky informačnímu systému s centrální jednotkou v Haagu.
SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019, str. 384. ISBN 978-80-7400-752-1.

spolupráci. Do této oblasti spolupráce jsou zapojeny všechny příslušné orgány všech členských států včetně policie, celních orgánů a dalších donucovacích orgánů, které se specializují na předcházení trestných činů. S tím souvisí také jejich odhalování a také objasňování (článek 87). Přijímaná opatření řádným legislativním postupem mohou být účely, které se týkají například:

- shromažďování, uchovávání, zpracování, analýza a výměna příslušných informaci
- podpora vzdělávání zaměstnanců, jakož i spolupráce týkající se výměny zaměstnanců, prostředků a forenzního výzkumu
- společných kriminalistických metod při odhalování závažných forem organizované trestné činnosti[78]

Mezi počáteční výsledky této vzájemné policejní spolupráce se považuje založení skupiny TREVI v roce 1976. Je to spolupráce mezi členskými státy, mezivládní sítí zástupců z ministerstev spravedlnosti a ministerstev vnitra. Maastrichtská smlouva poté poskytla základy pro policejní spolupráci, a to například v otázce terorismu, drog a další mezinárodní trestné činnosti. Rovněž byla také vytvořená zásada Europolu. Tato úmluva byla podepsaná dne 26. července 1995, nicméně jeho činnost byla zahájena až v roce 1999. Schengenské „*acquis* (*soubor společných práv a povinností, které tvoří soubor práv EU a jsou začleněny do právních systémů členských států EU)"[79],* včetně policejní spolupráce, bylo začleněno do práva Evropské unie, avšak v rámci třetího pilíře, který obsahuje mezivládní spolupráci, a to na základě vstupem Amsterodamské smlouvy. Dále se potom na základě Prümské smlouvy, která zahrnovala ustanovení o výměnách DNA, otisků prstů a podrobností z registru vozidel, byla přijata malou členskou skupinou států stejný mezivládní přístup. Na úrovni EU byla plně zavedena rozhodnutím Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008.

[78] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 193. ISBN 978-80-7380-611-8.
[79] *Acquis*. Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/glossary/acquis.html. [cit. 2024-02-15]

5.5.1 Evropský zatýkací rozkaz

EZR (European Arrest Warrant – EAW), vychází ze Závazných rámcových rozhodnutí **2002/584/SVV** (eurozatykač), který je právním nástrojem Evropské unie přijatý v rámci třetího pilíře EU. Jedná se o rozhodnutí justičního orgánu členského státu a jeho cílem je zatýkání a předávání požadovaných osob jiným členským státem, a to k trestnímu stíhání nebo také výkonu trestu. Musí o tom však rozhodnout soudní orgán přijímajícího členského státu např. k přezkoumání různých překážek, kterou může být třeba amnestie apod.[80] Toto rozhodnutí se později změnilo rozhodnutím 2009/299/SVV a to konkrétně 26. února 2009, které upravuje některé aspekty vydávání a používání Evropského zatýkacího rozkazu.[81]

Tento rozkaz byl přijat v podobě Rámcového rozhodnutí Rady a obecně se předpokládá, že na základě teroristických útoků ve Spojených státech se urychlily diskuse Evropské unie a přijaly se příslušné rámcové rozhodnutí. [82]

Funguje na základě přímého kontaktu mezi justičními orgány. Tento justiční orgán jedné určité země Evropské unie zažádá o to, aby jiná země EU zatkla vyžádanou osobu a předala ji za účelem udělení trestu, odnětí svobody nebo udělení ochranného opatření, který je spojen se zbavením svobody. Tento proces je zaveden a platí ve všech zemích Evropské unie.

Jestliže dojde na uplatnění tohoto Evropského zatýkacího rozkazu je zapotřebí, aby orgány respektovaly procesní práva podezřelých nebo obviněných osob. Je to například právo na informace, právo na tlumočníka nebo právního zástupce.[83] Členské státy mají dále povinnost vykonat zatykač na základě určité zásady. Je to zásada vzájemného uznávání, která je v souladu s předmětným rámcovým rozhodnutím. Jsou tedy rovněž dány důvody, které jsou právní a věcné:

---

[80] SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019, str. 382. ISBN 978-80-7400-752-1.
[81] JELÍNEK, Jiří; GŘIVNA, Tomáš; ROMŽA, Sergej; TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana a SYKOVÁ, Anna. *Trestní právo Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Teoretik. Praha: Leges, 2019, str. 273. ISBN 978-80-7502-375-9.
[82] Esipa. *Rámcové rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009*. Online. Dostupné z: https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32009F0299
[83] SCHOE, H. CH. (2007), *Acta Universitatis Carolinae – Právní opatření Evropské unie v boji proti terorismu,* Univerzita Karlova v Praze, 2007, časopis str. 83-85. ISSN 0323-0619.

- pro povinné odmítnutí výkonu zatýkacího rozkazu (tj. amnestie, věk osoby…) anebo
- existující důvody, které umožňují výkon zatykače odmítnout (tj. překážka) [84]

Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu obsahuje i záruky, které musí v určitých případech poskytnout stát, který zatykač vydal. Vše je založeno na principu vzájemné důvěry, a to především v řádném fungování justičních systémů členských států a v schopnosti zajistit spravedlivý postup. Znamená to, že stát, který chce, aby byl někdo zatčen v jiném státě Evropské unie, musí tomuto státu poskytnout určité informace a ujištění. Informacemi se rozumí základní informace o obviněném. Zahrnuje to jméno, datum narození, státní příslušnost, popis trestného činu, za který je stíhán a další relevantní informace. Dále pak musí poskytnout důkazy, které svědčí proti obviněnému a také jaké jsou důvody pro jeho zatčení. Stát, který vydal zatykač, se zavazuje, že s obviněným bude zacházeno v souladu s lidskými právy a základními svobodami. Všechny tyto záruky slouží k ochraně obviněného před nespravedlivým a nesmyslným zatčením nebo vydáním. Stát, který tedy zatykač vydal, je povinen dodržet všechny tyto zásady proto, aby byl v jiném státě Evropské unie akceptován.

Forma a obsah zatykače jsou upraveny formulářem, který je následně přiložen k rámcovému rozhodnutí. Zatykač pak musí být přeložen do úředního jazyka státu, který zatykač požaduje. Nicméně členské státy mohou uvést v prohlášení, že budou akceptovat překlad zatykače do jednoho nebo naopak do více úředních jazyků.[85]

[84] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 311-313. ISBN 978-80-7380-611-8.
[85] PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, str. 311-313. ISBN 978-80-7380-611-8.

Některé rozdíly mezi klasickým vydáváním a EZR:

- **striktní lhůty** – do 60 dnů od zatčení osoby musí stát pravomocně rozhodnout o výkonu EZR. Jestliže zatčená osoba souhlasí s předáním, musí být rozhodnutí přijato do 10 dnů.
- **kontrola oboustranné trestnosti** – konkrétně u 32 kategorií trestných činů se již nevyžaduje ověření skutečnosti, zda je skutek trestným činem v obou zemích. Jediným požadavkem je, aby ve členském státě bylo možno potrestat osobu za spáchání trestného činu trestem odnětí svobody s horní hranici, a to v délce nejméně tři roky.
- **záruky** – po uplynutí určité doby, dostává osoba právo požádat o přezkum, jestliže ji je uložen trest doživotní. Hledaná osoba může svůj trest odpykávat ve státě, ve kterém má státní příslušnost nebo obvyklý pobyt. Toto jsou záruky státu, který vykonává EZR[86]

5.5.2 Financování terorismu

Financování terorismu je obsaženo v řadě právních předpisů, a to na mezinárodní úrovni nebo na národní úrovni, jako právní úprava. Forma trestné součinnosti (v tomto případě pomoc podle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku je povýšen a samostatný trestný čin. Podle základní skutkové podstaty trestného činu financování terorismu podle § 312 d) odst. 1 trestního zákoníku je trestné jednání toho, kdo sám nebo prostřednictvím jiného finančně nebo materiálně podporuje teroristickou skupinu nebo jeho člena, poskytuje podporu propagace terorismu nebo prostředků, které jsou určeny k jejich užití pro teroristický čin.[87]

[86] E-justice Europa. *Evropský zatýkací rozkaz-striktní lhůty.* Poslední aktualizace 26.5.2023. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/90/CS/european_arrest_warrant
[87] JELÍNEK, Jiří. *Terorismus-základní otázky trestního práva a kriminologie*. Teoretik. Praha: Leges, 2017, str. 157-162. ISBN 978-80-7502-256-1.

Je zakázáno v mnoha zemích na národní úrovni. Jako trestný čin je financování terorismu v České republice, který je definován v trestním zákoníku a tím je zákon č. 40/2009 Sb.[88]

Financování je považováno za zvlášť závažný trestný čin, za který může být pachatel potrestán odnětím svobody na 12 až 20 let odnětí svobody, nebo může být pachateli udělen výjimečný trest.

Také řada dalších právních předpisů upravuje financování terorismu jako je například:

- zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu **(č. 253/2088 Sb.)**[89]
- nařízení o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti určitým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu **(č. 2580/2001 Sb.)**[90]

Tyto vyjmenované předpisy určují dané a konkrétní povinnosti pro subjekty ale i osoby, které mohou být potřebné pro financování terorismu. Jsou to například finanční instituce, prodejci zboží nebo služeb, nebo také poskytovatelé služeb v oblasti komunikací.

Tato právní úprava je neustále v procesu vývoje, neboť terorismus a hrozba se neustále mění. Do právního řádu jsou potom zaváděná nová opatření k potlačování tohoto financování terorismu.[91]

Co se týče mezinárodní úrovně, tak zde je financování terorismu zakázáno řadou mezinárodních smluv, jako je například Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu, která byla podepsána 9. prosince 1999 v New Yorku.[92] Tyto

---

[88] *Trestní předpisy: redakční uzávěrka*. ÚZ. 2010-. Ostrava: Sagit, 2010-. str. 89. ISBN 978-80-7488-556-3, *Financování terorismu* § 312d.,

[89] Zákony pro lidi. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Poslední aktualizace 10.1.2024.* Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253

[90] Zákony pro lidi. *Nařízení Rady*. 28.12.2001. Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/pravoeu/dokument/souvislosti?celex=32001R2580&date=0

[91] Taktéž. Zákony pro lidi. *Nařízení Rady*. 28.12.2001. Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/pravoeu/dokument/souvislosti?celex=32001R2580&date=0

[92] Zákony pro lidi. *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Mezinárodní úmluvě o potlačování financování terorismu.* 2010. Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2006-18

smlouvy zavazují všechny smluvní strany k tomu, aby přijaly zákony a opatření k potlačení financování terorismu.

6 ZÁVĚR

Závěrem bakalářské práce by autorka chtěla konstatovat, že analýza právní úpravy boje proti terorismu v rámci Evropské unie přináší důležitý pohled na efektivnost, komplexnost a pečlivost opatření v této oblasti. Práce byla zaměřena na identifikaci klíčových nástrojů, struktur a právních postupů v boji proti terorismu v evropském kontextu. Podle názoru autorky Evropská unie vyvíjí značné úsilí sjednotit přístup všech svých členských států pro boji proti terorismu. Snaží se také harmonizovat právní nástroje a také koordinaci mezi příslušnými orgány. I přes tuto snahu však zůstávají hrozby terorismu jako velmi významné faktory, které ovlivňují efektivitu evropského právního rámce. Terorismus je i nadále obrovskou hrozbou pro bezpečnost a stabilitu celé Evropy. Neustále se vyžaduje adaptace právních nástrojů a také stálou spolupráci mezi členskými státy. Evropská unie přijala řadu opatření k potlačení terorismu, nicméně hrozba terorismu stále ve světě přetrvává. Je nezbytně nutné, aby Evropská unie a všechny její členské státy pokračovaly v posilování boje proti terorismu. Nicméně je potřeba zdůraznit, že právní opatření Evropské unie musí být nejen účinná, ale musí být také v souladu se základními principy lidských práv a svobod a také právního státu. Tato práce ukazuje, že přístup k ochraně bezpečnosti a dodržování lidských svobod je velmi náročný, avšak nezbytný. Cílem této práce bylo lépe porozumět evropské právní úpravě v oblasti boje proti terorismu. Bylo využito primárních zdrojů ve formě oficiálních dokumentů Evropské unie, kterými jsou právní předpisy, směrnice, rozhodnutí a také odborná literatura, publikace a komentáře. Mezi sekundární zdroje patří články a odkazy v podobě internetových zdrojů. Autorka chtěla získat co nejvíce důvěryhodných a relevantních informací k tomuto tématu, abych dosáhla požadovaného cíle.[93]

Také Česká republika se dle názoru autorky práce také aktivně podílí na boji proti terorismu. Informace vnitrostátní právní úpravy byly čerpány z relevantních publikací, a to především z trestního zákona, a také z odborného komentáře

[93] JELÍNEK, Jiří. *Terorismus-základní otázky trestního práva a kriminologie*. Teoretik. Praha: Leges, 2017. str. 9-29. ISBN 978-80-7502-256-1.

tohoto trestního zákona. Důležité je, aby česká právní úprava boje proti terorismu byla stále v souladu s principy demokratického státu, a také aby respektovala základní lidská práva a svobody.

Otázka, zda je právní definice terorismu v evropském právu dostatečně ukotvena je velmi složitá a neexistuje na ni žádná jednoznačná odpověď. Evropská unie má jednotnou definici, která je uvedena v rámcovém rozhodnutí Rady 2002/475/ES. Tato definice je však velmi široká. Jednotná definice pomáhá harmonizovat trestní právo ve všech členských státech EU a umožňuje členským státům lépe spolupracovat v boji proti terorismu. Existují určité argumenty, které jsou pro i proti dostatečnosti stávající definice. Například ve Směrnici o boji proti terorismu je tato definice široce pojatá a obsahuje velkou škálu teroristických útoků. Dále pak Směrnice umožňuje každému členskému státu Evropské unie specifikovat definici terorismu ve svém vlastním vnitrostátním právu. Proti jsou pak ty argumenty, kde není jasné, zda definice zahrnuje všechny formy terorismu. Nesprávné pojetí této definice terorismu může vést k nesprávnému výkladu a aplikaci práva. Také se může snadno stát novou hrozbou.

Opatření Evropské unie v boji proti terorismu jsou poměrně rozsáhlá. Prakticky v Evropské unii fungují, ale díky modernizaci technologií a různých technik ve světě, máme neustále velký prostor na zlepšování opatření v boji proti terorismu. Autorka práce velmi kladně hodnotí to, že Evropská unie úzce spolupracuje s třetími zeměmi v oblasti boje proti terorismu. EU si je samozřejmě vědomá hrozby terorismu, a tak přijala v této souvislosti řadu legislativních opatření, která posílila prevenci při vyšetřování a stíhání teroristických činů. Podle názoru autorky by se měla Evropská unie zaměřit na sledování a vyhodnocování hrozby terorismu. Všechna protiteroristická opatření by měla být v souladu s principy demokratického státu a měla by respektovat všechny základní lidská práva a svobody. Důležité je, aby teroristická hrozba byla i tak nadále považována jako jednou z priorit pro Evropskou unii.

7 POUŽÍTÁ LITERATURA

Elektronické zdroje:

Esipa. *Rámcové rozhodnutí Rady 2009/299/SVV.* Online. Dostupné z: https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32009F0299

Zákony pro lidi. *Teroristický útok.* 2023. Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=%C2%A7311

Esipa. *Rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV.* 2002. Online. Dostupné z: https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32002F0475

Zákony pro lidi. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. 10.1.2024.* Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-253

MVČR. *Trestně-právní úprava terorismu*. 2010. Online. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/trestne-pravni-uprava-terorismu.aspx

Europarl Europa. *Justiční spolupráce v trestních věcech. 2023.* Online. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/155/justicni-spoluprace-v-trestnich-vecech

Eur-lex. *Fakta a čísla v Evropské unii. Justiční spolupráce v trestních věcech, 2017.* Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32017L0541

Zákony pro lidi. *Nařízení Rady (ES) č. 2580/2001 ze dne 27. prosince 2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu.* Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/pravoeu/dokument/souvislosti?celex=32001R2580&date=0

Celní správa. *Sankce – společná a zahraniční politika. 2022.* Online. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-spolecnosti-a-zivotniho-prostredi/Documents/sankce_cs.pdf

European justice. *Evropský zatýkací rozkaz*. 2023. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/90/CS/european_arrest_warrant

Euractiv. *Terorismus-historický přehled*. 2015. Online. Dostupné z: https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/terorismus-historicky-prehled-013078/

Eur-lex. *Přístup k právu Evropské unie. EUR-Lex. Úřední věštník Evropské unie, 2024.* Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html?locale=cs

Europarl Europa. *Evropský parlament. Téma. Jak zastavit terorismus: Opatření EU.* 21.11.2023. Online. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20180316STO99922/jak-zastavit-teroristy-opatreni-eu

Consilium. *Přijímání sankci EU. 2023.* Online. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/the-eu-sanctions-process-explained/

Ilaw. *Povinnost plně implementovat sankce*. Pavel Svoboda. Online. Dostupné z: www.ilaw.cas.cz

Consilium. *Druhy omezujících opatření. Různé druhy sankcí.* 2023. Online. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/different-types/

E-justice.Europa. *Prameny práva. Vnitrostátní právní předpisy.* Poslední aktualizace 19.2.2021. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_member_state_law-6-be-maximizeMS-en.do?clang=cs&member=1

Digital library. *Report of the Ad Hoc Committee on International Terrorism, 1973*

Ministerstvo vnitra České republiky. *Odbor bezpečnostní politiky*, 29.7.2009. Online. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx

Eur-lex. *Rámcové rozhodnutí rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu.* (Úřední věštník L 164, 22.6.2002, str. 3-7) Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32002F0475

Zákony-centrum. *§311 Teroristický útok.* Poslední změna zákona 17.9.2015. Online. Dostupné z: http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-9-dil-1-paragraf-311

Zákony pro lidi. *Teroristický útok*. Aktualizace 1.7.2023. Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=%C2%A7311

Ministerstvo vnitra České republiky. *Terorismus*. 2024. Online. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/chh/clanek/terorismus-web-uvod-terorismus.aspx

Zákony pro lidi. *§ 312a, § 312d, § 312e, § 312f.* Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz

Consilium. *Kybernetická bezpečnost, 2023.* Online. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cybersecurity/timeline-cybersecurity/

Europarl. *Radikalizace v EU. Jak ji předcházet*. Poslední aktualizace 21.11.2023 v 13:11. Online. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20210121STO96105/radikalizace-v-eu-co-vlastne-znamena-a-jak-ji-predchazet

UN Doc. A/RES/54/109 (1999).

Eur-lex. *Úmluva o prevenci terorismu, 2018.* Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/convention-on-the-prevention-of-terrorism.html

Consilium. *Jak a kdy Evropská unie přijímá sankce.* Poslední aktualizace 19.2.2024. Online, Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/

Ilaw., *Vnější sankce EU v právní teorii a praxi. Pavel Svoboda, 2022., str. 1137-1162.* Online. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/casopisy/casopis-pravnik/archiv/2022/2022-12.html?a=3729

Euractiv. *Terorismus – historický přehled.* Poslední aktualizace 29.12.2015. Online. Dostupné z: https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/terorismus-historicky-prehled-013078/

Law. *Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1267 (1999) a následující aneb svéhlavý boj OSN proti mezinárodnímu terorismu*, 2011, Online. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky

Ministerstvo vnitra České republiky. *Společný postoj rady, ze dne 27. prosince 2001, o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu*, (2001/931/SZBP), Úřední věštník č. L 57, 2001. Online. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/spolecny-postoj-rady-ze-dne-27-prosince-2001-o-pouziti-zvlastnich-opatreni-k-boji-proti-terorismu.aspx

Ilaw. *Povinnost plně implementovat sankce, 2022. Pavel Svoboda*. Online. Dostupné z: www.ilaw.cas.cz

Eur-lex. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu.* Online. Dostupné z*: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0541&qid=1707998335688*

[1]Eur-lex. *Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu*. Úřední věštník L 164, 22/06/2002 str. 3-7. Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32002F0475

Eur-lex. *Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech*, 2023. Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/glossary/police-and-judicial-cooperation-in-criminal-matters.html

Acquis. [citováno 2024-02-15]. Online. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/glossary/acquis.html

Zákony pro lidi. *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Mezinárodní úmluvě o potlačování financování terorismu.* 2010. Online. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2006-18

Obrana a strategie. *Mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu. Fight against terrorism and international cooperation. 2007.* Online. Dostupné z: www.obranaastrategie.cz

Články:

Online. Dostupné z: Official journal of the European Union. 1998 -. Luxembourg: European Communities, 1998 -. ISSN 1725-5074.

Online. Dostupné z: BÍLKOVÁ, V., *Trestně právní revue-Mezinárodní právo a terorismus. Definovat nedefinovatelné?* Praha, (2010), ISSN: 1213-5313.

Online. Dostupné z: BÍLKOVÁ, V., *Trestně právní revue-Mezinárodní právo a terorismus. Protiteroristické finanční sankce Evropské unie: případy Kadi, Yusuf, Al Barakaat,a PMOI*, Praha, (2010), ISSN: 1213-5313.

Online. Dostupné z*: Report of the Ad Hoc Committee on International Terrorism, 1973.*

Knižní zdroje:

SCHOE, H. CH. (2007), *Acta Universitatis Carolinae – Právní opatření Evropské unie v boji proti terorismu,* Univerzita Karlova v Praze, 2007. ISSN 0323-0619

Trestní předpisy: redakční uzávěrka. ÚZ. 2010-. Ostrava: Sagit, 2010-. ISBN 978-80-7488-556-3.

SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-752-1,

ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Beckova edice komentované zákony. [Praha]: C.H. Beck, [2020]. ISBN 978-80-7400-807-8,

PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. str. ISBN 978-80-7380-611-8.

HAD, Miloslav a PIKNA, Bohumil. *Druhý a třetí pilíř Evropské unie*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2001. ISBN 80-86345-06-8.

JELÍNEK, Jiří; GŘIVNA, Tomáš; ROMŽA, Sergej; TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana a SYKOVÁ, Anna. *Trestní právo Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Teoretik. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-375-9.

PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce):* vysokoškolská právnická učebnice. 2., aktualiz. vyd. Vysokoškolská učebnice (Linde). Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-489-7.

JELÍNEK, Jiří. *Terorismus - základní otázky trestního práva a kriminologie*. Teoretik. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-256-1.

PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6.

TOMÁŠEK, Michal; TÝČ, Vladimír; MALENOVSKÝ, Jiří; PELIKÁNOVÁ, Irena; PETRLÍK, David et al. *Právo Evropské unie*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-184-7.